

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཚན་མ།
NATIONAL ENVIRONMENT PROTECTION ACT OF BHUTAN, 2007

དཀར་ཆག་།

དོན་ཚན།	ཤོག་གྲངས།
མཚོན་བཟོད།	
དོ་སྤྱོད།	༡
། ། རྒྱ་ལུ་དང་པ་ ། མཚོན་བཟོད།	
མཚོན་གནས་དང་ འགོ་འཇུག་ས་ རྒྱ་ཚེས་ ལྷབ་ཚད།	༢
ཆ་མེད་	༢
། ། རྒྱ་ལུ་གཉིས་པ་ ། མཐའ་འཁོར་ལུ་འཇུག་རུང་བའི་གཞི་ཅུ།	
གཞི་བཙུགས།	༣
མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞི་ཅུ།	༣
གཞི་རྟེན་ཐོབ་དབང་དང་འགན་འཁུར།	༣
མི་རབས་ཕན་ཚུན་གཅིག་མཚུངས།	༣
དབུ་མའི་རྩ་བའི་ཐབས་བྱས།	༤
ཉེན་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་ཅུ།	༤
མར་ཕབ་དང་ སྤྲོད་ བསྐྱར་བཟོའི་གཞི་ཅུ།	༤
བཙོག་གི་གཏང་མི་ཚུ་གིས་རིན་དུལ་སྤྱོད་ཀྱི་འུ་གཞི་ཅུ།	༥
གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༥
དང་ལྷིམས་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༥
རང་བཙོན་ཐོབ་དབང་གཞི་ཅུ།	༦

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་ལུ་རིན་དངུལ་སྟོན་ནི་གི་གཞི་རྩ།	6
༼ལེའུ་གསུམ་པ་༽ དབང་འཛིན་གྱི་ བོད་སྐྱིག་དང་ བྱ་སྟོ་ དབང་ཚད་ཚུ།	
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།	6
འཛིན་དང་ འཇུས་མི་གཞན་ཚུ་འོག་གནས་གྱི་གནས་ལུན།	ཡ
ལྷན་ཚོགས་གྱི་ལྷ་འགན།	༤
ལྷན་ཚོགས་གྱི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྟོ།	༧
ལྷན་ཚོགས་གྱི་ཞལ་འཛེམས།	༡༢
ལྷན་ཚོགས་ནང་གི་ཚོུད་རིམ་དེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚོུད་རིམ་འབད་བཟེ་དགོས།	༡༣
ལྷན་ཚོགས་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན།	༡༣
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང།	༡༤
ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལྷ་འགན།	༡༤
ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད།	༡༥
ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།	༡༦
ཚོང་ལག་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།	༡༦
ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཚུ་འོ་ལྷ་འགན་དང་དབང་ཚད།	༡༧
མཐའ་འཁོར་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ།	༡༨
༼ལེའུ་བཞི་པ་༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐྱུས་ཚད་སྲུང་སྟོབ།	
ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གོོད་པ་བཀག་གསལ་ལུ་ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི།	༡༧
ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱས་ཚུ་འོ་འཆང་སྟོན་འབད་ཐངས།	༢༡
མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་འཐོན་བཅུག་ནི།	༢༡
འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་འོ་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ འཕུལ་རིག་དང་ འཛིན་སྟོང་ལག་ལེན།	༢༡

འཕུགས་སྒྲིག་ལ་འཛིན་སྐྱོང་།	༢༢
མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚབས་རྗེས།	༢༣
མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་སྐྱབ་སྐྱོབ་གྱི་སྒོར་ལས་གནད་དོན་གཞན།	༢༤
། འཕྲུལ་པ་ །	
ནགས་ཚལ་དང་ རྩི་ལྗན་རིགས་སྣ་ རྩི་ལྗན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཅིག་བསྐྱེལ་	
གྱི་སྐྱབ་སྐྱོབ་	
མཐའ་འཁོར་གྱི་བདག་གཉེར།	༢༤
ནགས་ཚལ་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་ སྐྱབ་སྐྱོབ་གྱི་ས་ཤོ་ ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྩི་ལྗན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས།	༢༤
རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕོན་ཁུངས་སྐྱབ་སྐྱོབ།	༢༦
ཞིབ་འཚོལ་དང་ལྟ་རྟོག།	༢༦
། འཕྲུལ་སྐྱབ་སྐྱོབ་ །	
མཐའ་འཁོར་གྱི་མ་དབུལ་དང་ དང་འདོད་ཡར་སེང་གི་འབྲུས།	
མཐའ་འཁོར་སྐྱབ་སྐྱོབ་གྱི་མ་དབུལ་ཕྱིན་ནི།	༢༧
མཐའ་འཁོར་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་མིའི་དོན་ལུ་ དང་འདོད་ཡར་སེང་འབྲུས།	༢༧
། འཕྲུལ་བདུན་པ་ །	
མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་དང་ མི་སེར་ཚུ་གིས་འབྲེལ་གཏོགས།	
མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་།	༢༨
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བདེ་དོན་ལམ་ལུགས།	༢༯
མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཚེད་ནང་མི་སེར་ཚུ་གིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚོགས་འདུ་ཐོབ་དབང་།	༣༡
དང་ཁྲིམས་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༣༡
། འཕྲུལ་བརྒྱུད་པ་ །	
ཞིབ་དཔྱད་དང་བདེན་དཔྱད་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང་།	
འཇུག་སྦྱོང་དང་ཞིབ་དཔྱད་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང་།	༣༢
དཔྱད་ཚད་འབག་ནིའི་བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང་།	༣༢

མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟུན་པ་ལྟར་ལང་།	༣༥
༼ལཱ་ལྟ་བུ་པ༽ བསྟར་སྦྱོར་དང་ གཞོན་འགེལ་ ཉེས་ཆད།	
མཐའ་འཁོར་གྱི་ལྷིམས་ལུ་གནས་དགོ་པའི་འགན་འཁྲི།	༣༥
མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་འགེལ།	༣༦
ཞི་བའི་གཞོན་འགེལ་ལུ་ཉེས་ཆད།	༣༧
ཉེས་ཅན་གཞོན་འགེལ་གྱི་ཉེས་ཆད།	༣༨
ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ།	༣༨
༼ལཱ་ལྟ་བུ་པ༽ ལྷ་ཚོགས་དགོངས་དོན།	
ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་འཕུས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལུ་གཤམ་པ་ཚུ་ མི་དམངས་ལུ་གཤམ་པ་སླེ་	༣༩
བརྩེད་གོ་པ།	
མང་ཕྱོགས་དང་བྱུང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།	༣༩
བཅའ་ཡིག་བཟོ་ཚུགས་པའི་དབང་ཚད།	༣༩
བསྟར་བཅོས།	༣༩
དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེབ་སྒྲིགས།	༣༩
ངེས་ཚིག།	༤༠
སྟོན་ཚིག།	

མཚོན་བཅོམ།

གངས་མེད་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནི། །
མཐའ་ཡས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱ། །
རྒྱབས་ཆེན་མཛད་པས་ཞིང་འདི་བསྐྱུན་མཛད་པ། །
མཐུ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དད་བརྒྱས་བསྟེན། །

གང་གི་བྱ་གསལ་བསྐྱེད་ཞིང་ས་ལས་འཁྲུངས་པའི། །
རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན་པ་ལས། །
མཛད་བཟང་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་མཛད་པས། །
དགའ་སྦྱིད་འབྲས་བུར་སྦྱོད་པའི་སྐྱལ་བ་མཚར། །

མངོན་མཐོའི་གངས་རི་རབ་དཀར་ཁ་བས་བསྐྱབས། །
མཛེས་ལྗན་ནགས་ཀྱང་འཇམ་པའི་རྒྱུང་གིས་གཡོས། །
ཡངས་པའི་འཛིན་མ་བཅུད་ལྗན་ཟས་ཀྱིས་གཏམས། །
ལྗོན་བཟང་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུས་གང་འདི་མཚར། །

ཕྱི་ལྟར་ནགས་སྤང་བྲག་རི་སྣ་ཆོགས་མཛེས། །
ནང་ལྟར་དགོས་འདོད་ཏུ་མས་གཏམས་པའི་ཞིང། །
གསང་བ་སྤང་མའི་ཆོགས་རྣམས་གནས་པའི་ཡུལ། །
སྤང་བཟས་ཁྲིམས་སུ་བཅས་འདི་སྦྱོབས་ལོངས། །

ངོ་སྤྲོད།

དེ་ཡང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ སྤོན་དང་ཕུ་ལས་ རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་
སྤྲིག་གི་ཐོག་ལུ་ སྤོད་སྤོད་པ་ཅིག་ཡིན་མ་བཞིན་དུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་ དུས་རྒྱུན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་
ལས་ ཉུང་ཤོས་རང་བརྒྱུ་⁶⁰ ཐམས་པ་ ཉགས་ཚལ་གྱིས་བྱུང་སྟེ་བཞག་དགོ་པའི་གོས་ཐག་ཚད་གཞན་ཡི།

དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཡུན་བརྟན་འདི་ འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་
རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལྷ་བའི་གཞི་རྒྱུན་ གལ་ཅན་ཅིག་
ཡིན་མ་བཞིན་དུ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ལུ་ དག་སྤང་ཡོད་པ་
ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐའ་འཁོར་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་གན་ཡིག་གཙོ་ཅན་ཚུ་ཡང་ངོས་
ལེན་འབད་དེ་ཡོད།

དེ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ ཉམས་སྐྱོན་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་འཕོད་པའི་ གངས་རིའི་ སྤྱི་ལཱ་གནས་སྤངས་
གྱི་རིམ་ལུགས་ཚུ་སྤྲུང་སྤྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཙུག་སྡེའི་ཐབས་ལམ་བཟོ་དགོ་པ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན།

ང་བཅས་རའི་མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་མཚོ་གི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ཚེད་དུ་བརྩོན་ནི་དང་
ཉེ་མའི་ཕ་མའི་སྐབས་ལས་ ང་བཅས་ར་ལུ་ཕྱིས་སྤོད་མི་ བཟང་པོའི་སྤོད་ལམ་དང་ ལམ་སྲོལ་ མྱིའི་
མཐའ་འཁོར་དང་ནང་གི་སྤྱི་འགྲོའི་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གནས་གོང་བཅས་ལུ་བརྩི་བཀུར་དང་ ཡུན་བརྟན་
གྱི་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ངེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ།

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ གནས་ལོ་མེ་མོ་ཕག་ལོ་ཟླ་⁴ པའི་ཚེས་⁶
ལུ་འཇམ་ སྤྱི་ལོ་²⁰⁰² ཟླ་⁶ པའི་ཚེས་²⁷ ལུ་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ཚོགས་ཐེངས་
¹² པའི་ནང་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཆ་འཛོགས་མཛད་གྲུབ།

།ལེའུ་དང་པ།

སྡོན་བརྗོད།

མཚན་གནས་དང་ འགོ་འཇུག་སྐྱོད་ཚེས་ ལྷན་ཚུགས།

༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་

ཀ) འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།

ཁ) གནམ་ལོ་མོ་མོ་ཕག་ལོ་ ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༤ ལུངས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༢ པའི་ཚེས་ ༣༡ ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་བསྟར་སྤོང་འབད་དགོ།

ག) འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ལུ་ལྷན་དགོ།

ཆ་མེད།

༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉིན་མ་ལས་ མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ ས་ཆ་དང་ ཚུན་གསལ་ཚལ་ ས་གཉེར་ དེ་ལས་རང་བཞིན་འཐོན་ལུངས་གཞན་ཚུ་ལུ་ལྷན་དབང་ཡོད་པའི་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་གར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ་བརྗོད་པ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་གཞན་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་ སྒྲིགས་གཞི་ ལྷན་བསྐྲུགས་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ ཆ་མེད་འགྲོམ་ཡིན།

། ལེན་གཉིས་པ།
མཐའ་འཁོར་ལུ་འཇུག་རུང་བའི་གཞི་ཟ།

གཞི་བཙུགས།

༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ དང་སློམ་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལུ་ རང་དབང་གི་
སྤངས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་
ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་དེའི་ལུ་འཛིན་པ་ཚུ་ དེ་ལས་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་འདེམས་འབྲུ་དང་
གོས་སློན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུ་ཚུ་བཙུགས་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སུང་དང་ སྤང་སྤྱོད་
འབད་ཐབས་ལུ་དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞི་ཟ།

༤. ད་རེས་དང་མ་འོངས་པའི་མི་སེར་ཚུ་དང་ གཞུང་གིས་ གོང་འཕེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་
གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་གཤམ་གསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུ་དོན་ཚུ་དང་མཐུན་སྲིད་གི་ཐོག་ལས་
བཅུ་འཛོགས་འབད་དེ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ཡུན་གནས་གྱི་བརྟན་ལུགས་བསྐྱེད་དགོ།

གཞི་རྟེན་ཐོབ་དབང་དང་འགན་འཁུར།

༥. མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕན་བདེ་སྤང་སྤྱོད་དང་ ཡར་དྲག་གཏང་ནིའི་དོན་
ལུ་ འདྲ་མཉམ་དང་ ཆ་མཚུངས་གྱི་ལུ་འགན་དང་བཅས་པར་ ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ འཕྲོད་
བསྟེན་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞི་རྟེན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

མི་རབས་ཕན་ཚུན་གཅིག་མཚུངས།

༦. ད་ལྟོའི་མི་རབས་ཚུ་གིས་ མ་འོངས་པའི་མི་རབས་ཚུའི་ཕན་ལོན་གྱི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་
འཕྲོད་བསྟེན་དང་ རིགས་སྣ་ འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་རྒྱུན་སྲིད་ ཡངན་ཡར་དྲག་གཏང་ཡོད་པ་རེས་
གཏན་བཟོ་དགོ།

དབུ་མའི་ལྷ་བའི་ཐབས་བྱས།

༧. ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ བློ་གྲོས་ཚལ་དང་ ཚུ་ རླུང་ སྐྱེ་ལྡན་
རིགས་སྣ་ ས་ ས་གཏེར་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོད་ལུངས་དང་ སྤྱིར་བཏང་མཐའ་
འཁོར་གྱི་གཅིག་བསྐྱེལ་ཚུ་མར་ཉམས་གཏང་མི་ཚོགས། གཞུང་གི་དབུ་མའི་ཐབས་ལམ་དང་
དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ བཟི་མཐོང་འབྲམ་ཉམས་འབད་
དགོ།

ཉེན་བསྐྱེལ་གྱི་གཞི་རྩ།

- ༤. འཚབས་ཚེན་ ཡངན་ བསྐྱར་གསོ་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ཉེན་ཁ་འབྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ མཐའ་
འཁོར་མར་ཉམས་འགྱུར་ནི་ལས་སྤོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི་ཚུ་ ཚོན་
རིག་གི་ངེས་གཏན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལུ་ཁ་བཀའ་ཏེ་ཕར་འཕུད་རྒྱབ་ནི་མེད།
- ༥. གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དྲན་ཚོར་ ཅན་གྱི་སྐྱེ་ལྡན་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དང་
སའི་ཆགས་སྤངས་ཚུའི་འབག་ཚད་དང་མཐུན་པའི་ ཐབས་བྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཟོ་སྟེ་ ལག་
ལེན་འཐབ་དགོ།
- ༡༠. མཐའ་འཁོར་ལས་རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོད་ལུངས་འབག་མི་ ཡངན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་བཏོན་
མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ འཕྲོད་ལུངས་དེ་ཚུ་དང་ དེ་ཚུའི་སྐྱེ་ལྡན་གནས་སྤངས་ཚུའི་ཡུན་བརྟན་གྱི་
བཀོལ་སྤྱོད་དང་ འཛིན་སྲྀང་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་འགན་འཁུར་ཡོགས།

མར་ཕབ་དང་ སྤྱར་སྤྱོད་ བསྐྱར་བཟོའི་གཞི་རྩ།

༡༡. ལས་དོན་ག་ཅི་རང་ཡིན་རུང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་བསྐྱར་བཟོས་གང་ཉུང་འཕྲོད་མི་དང་ མཐའ་
འཁོར་གྱི་ཉེན་ཁ་གང་ཉུང་ཡོད་མི་ མར་ཕབ་དང་ སྤྱར་སྤྱོད་ བསྐྱར་བཟོའི་གཞི་རྩ་ཚུ་ལུ་
བཟི་འཛོགས་འབད་ནི་བཟིས་ཏེ་ བཟོ་བསྐྱུན་དང་ འཕྲོད་བསྐྱེད་ བཀོ་བཀམ་ བཀོལ་སྤྱོད་ཚུ་
གི་སྐབས་ལུ་ བར་སྤང་དང་ རང་བཞིན་གྱི་ཅ་དངོས་ རུས་ལུགས་ ཚུའི་བེད་སྤྱོད་མར་
ཕབ་རྒྱབ་ནི་ དེ་ལས་འགོ་ཐོག་ལས་མཐའ་འཁོར་སྤོན་འགོག་ ཡངན་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་
གི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ འཆར་གཞི་བཟོས་ཏེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

བཅོམ་གྱི་བཀའ་ལྟར་མི་ཚུ་གིས་རིན་དངུལ་སྤོང་ཞིའི་གཞི་མཉམ་

༡༢. མཐའ་འཁོར་ལུ་བཅོམ་གྱི་བཀའ་ལྟར་མི་ ཡངན་སྤོང་བཅུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་རྒྱབ་མི་
མི་ངོ་དེ་ལུ་ བཅོམ་ཚུལ་དང་ སྤང་བཟབས་ མར་ཉམས་མི་ སྤོང་བཅོམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ ཉེན་
འཚུབས་བཀའ་མི་ བཅོམ་ ཉམས་གསོ་ཚུའི་ བོང་ཚད་བཏབ་ནི་གི་འགན་འཁུར་ལོག།

༡༣. གཞུང་གི་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་ ས་གནས་གྱི་གཞུང་ གཙུག་སྡེ་ མི་ངོ་ ཚོང་སྡེ་ དེ་ལས་གོང་
འཁོད་གར་གི་མཐའ་དོན་ཉེན་སྲུང་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་དོན་
ལུ་ མཐུན་འབྲེལ་འབད་དགོ། མཐུན་འབྲེལ་འབད་ནི་གི་ ཐོབ་དབང་དང་ འགན་འཁུར་
འདི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱུ་བ་མི་འཆར་སྤང་གར་ལུ་བྱུང་དགོ།

༡༤. མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལམ་ལུ་གསལ་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ཐང་ལུ་ གཞུང་དང་ ས་གནས་གྱི་
གཞུང་ སྡེ་རྡེ་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་དང་ སྤྱི་གསལ་གཞི་
མཐུན་རྐྱེན་ དངུལ་འབྲེལ་སྲིད་བྱས་དང་ ཡིག་ཆ་གཞན་ལ་མོགས་པའི་ འོས་མཚམས་ཚན་
གྱི་སྲིད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ གན་ལེན་འབད་དགོ།

གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོབ་དབང།

༡༥. མི་ངོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་རྒྱུན་ཚན་གྱི་གོས་འཆར་
བཀོད་པའི་ལས་དོན་ཚུ་གར་གི་སྐོར་ལས་ གཞུང་ལས་གནས་ཚུལ་སྤོང་ཞིའི་ ཐོབ་དབང་ཡོད།

དྲང་ཁྲིམས་གྱི་ཐོབ་དབང།

༡༦. མི་ངོ་གར་རུང་ཅིག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེན་སྲུང་དང་ འཕྲོད་བསྐྱེན་གྱི་ཐོབ་དབང་ལུ་
གཞོན་སྐྱོན་བྱུང་བ་ ཡངན་གཞོན་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་
གསོ་ ཐོབ་བཅོང་བཀོད་ནིའི་ ཐོབ་དབང་ཡོད།

རང་བཙན་ཐོབ་དབང་གཞི་ཟུ།

༡༢. གཞུང་ལུ་ རང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དབང་བུ་ཀྱི་ཚད་འཛིན་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤར་འབྲུང་དང་
སྤར་འབྲུང་མིན་པའི་རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་ལུ་ རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

༡༤. རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་ཉམས་སྲུང་འདི་ འཐོན་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུ་གི་ནང་
འཁོད་ལུ་ ཉམས་སྲུང་གི་ ཁེ་ཕན འདྲ་མཉམ་བཤོ་བཀའ་ཐོབ་ནི་ལུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་
པའི་ མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་ལུ་རིན་དུལ་སྤོད་ནི་གི་གཞི་ཟུ།

༡༩. རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ ཡངན་བཏོན་མི་ མི་ངོ་དེ་གིས་ སྤྱི་ལཱ་
གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་ལུ་རིན་དུལ་སྤོད་དགོ།

།འཕུགས་མ་པ།

དབང་འཛིན་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་དང་ བྱ་སྐོ་ དབང་ཚད་ཚུ།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

༢༠. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་འདི་ རང་དབང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ཅིག་ཡིན་མ་དང་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཐའ་འཁོར་དང་ དེའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་གར་གི་
སྐོར་ལས་ གོས་ཐག་ཚེད་མི་འདུས་ཚོགས་མཐོ་ཤོས་ཅིག་ཡིན། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་སྤོད་མི་ ཡངན་འདི་གིས་བཀའ་མི་ དབང་བུ་དང་ དབང་ཚད་
བསྟར་སྤོད་འབད་དགོ་པའི་ཁར་ བྱ་སྐོ་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་འཐབ་དགོ།

༢༡. ལྷན་ཚོགས་འདི་ནང་ འཕུས་མི་གི་ཐུངས་ཁ་དགུ་ལས་མ་ལྷག་པ་ཅིག་དགོ་དང་ གལ་སྲིད་
བཅའ་ཡིག་ཚུ་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ ལྷན་ཚོགས་འདི་ནང་ གཤམ་
གསལ་གྱི་འཕུས་མི་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་དེ་ཡང་།

- ཀ) ལྷོ་འཛིན་འདི་ ལྷོ་ཆེན་ཡངན་ ལྷོ་ཆེན་གྱིས་འདེམས་འབྲུ་འབད་མི་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལྷན་ཁག་གི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཅིག་དང་།
- ཁ) ལྷོ་འཛིན་གྱིས་ འདེམས་འབྲུ་འབད་བའི་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཁག་ཚུ་འོང་ཚབ་སྟེ་ ཞི་གཡོག་གི་གོ་གནས་མཐོ་ཤོས་འཆང་མི་ འབྲུས་མི་བཞི་དང་ ལྷ་གི་བར་ན།
- ག) མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ ཡངན་ བྱང་ལྷན་གྱི་མི་དོ་ཚུ་ལས་ འབྲུས་མི་གསུམ།
- ང) འབྲུས་མི་དུང་ཆེན་སྟེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་འགོ་འཛིན།

ལྷོ་འཛིན་དང་ འབྲུས་མི་གཞན་ཚུ་འོག་གནས་ཀྱི་གནས་ཡུལ།

- 22. ལྷོ་འཛིན་དང་ འབྲུས་མི་ཚུ་ གཞུང་གིས་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་ ལོ་ངོ་ལྷ་ལས་མ་ལྷག་པའི་ དུས་ཡུན་གྱི་རིང་ལུ་ གོ་གནས་འཆང་དགོས་དང་ ལོ་ག་བསྐོ་བཞག་འབད་ཆོག།
- 23. ལྷོ་འཛིན་ ཡངན་འབྲུས་མི་གཞན་ཚུ་གིས་ ལོང་རའི་བྱ་སྐོ་ལུ་ཚུགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་གོ་དོན་སྦྱོར་འབྲུང་བ་ ཡངན་འབྲུང་ཉེན་ཡོད་པའི་དདུལ་འབྲེལ་ ཡངན་ཁེ་ཕན་ཡོད་པའི་གོ་སྐོས་བརྒྱན་གཅི་ནང་ཡང་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་ཆོག།
- 24. རོན་ཚན་22 པའི་དགོངས་དོན་གཅི་ལུ་ཡང་མ་ལྷོས་པར་ འབྲུས་མི་ཅིག་གིས་ ལྷོ་འཛིན་ལུ་ ཉུང་ཤོས་རང་རྒྱུ་དོ་གཅིག་གི་སྤྱོད་ལས་ཡི་གུ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་དགོངས་ལུ་འབད་ཆོག།
- 25. ལྷོ་འཛིན་གྱི་གོ་གནས་ས་སྟངས་འཐོན་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷོ་འཛིན་གསར་པ་མ་བསྐོས་ཚུན་ཚོད་ གནས་སྐབས་ཀྱི་ལྷོ་འཛིན་སྟེ་ འབྲུས་མི་ཚུ་གི་གྲུལ་ལས་ གཅིག་འདེམས་འབྲུ་ ཡངན་ བཅོགས་འབྲུ་འབད་ཆོག།
- 26. ལྷོ་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་ནང་མེད་པ་ ཡངན་མ་ཚོགས་པ་ རྒྱུ་མཚན་གཞན་གང་ཅུང་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་ རང་སོའི་བྱ་སྐོ་འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ལུ་ ལོ་ག་སྟེ་འགན་འཁུར་འཐབ་མ་ཚུགས་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་ཚབ་སྟེ་ ལྷོ་འཛིན་གྱི་བྱ་སྐོ་འཐབ་མེའི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལས་ འབྲུས་མི་ཚུ་གི་གྲུལ་ལས་གཅིག་ལུ་དབང་ཚད་སྤོང་ཆོག།

༢༧. ལི་འཛིན་དང་ འཇུག་མི་གཞན་ཚུ་ལུ་ སློན་རུང་བའི་ཞལ་འཛོམས་ཀྱི་འཇུག་དང་ ལུ་
གཤེག་གི་གནས་ལུན་དང་ཆ་རྒྱུན་གཞན་ཚུ་གཞུང་གིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་དུ་འབད་ཚེག་
ནི་ཨིན་རུང་ ཁོང་གི་ཞལ་འཛོམས་ཀྱི་འཇུག་དང་ཁེ་སན་ཚུ་ ཡངན་ལུ་གཤེག་གནས་ལུན་
དང་གནས་སྤངས་ག་ཅི་གིས་ཡང་ བརྗོད་བཞག་འབད་ཚར་ཞིན་མ་ལས་ དེ་ལུ་མ་བརྟུབ་པའི་
ཁྱད་པར་བཟོ་མི་ཚོགས།

༢༨. ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འཇུག་མི་ཚུ་གིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སློན་ལམ་ཐོག་ལུ་ དད་དམ་དང་གསང་
བའི་ངོས་ལེན་འབད་དགོ།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལཱ་འགན།

༢༩. ལྷན་ཚོགས་ (ཡངན་དེའི་ཤུལ་འཛིན་ལས་སྡེ་) གི་ལཱ་འགན་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་ལུ་
དགོ་པའི་སྲིད་བྱུས་བཟོ་ནི་དང་ གནོད་ལེན་ཚུ་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་ཨིན་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་གསལ་བཀོད་འབད་བའི་གཞི་རྩ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་།
- ༢) ཉེན་སྲུང་དང་འཕྲོད་བསྟེན་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྦྱོབ་དང་ ཡར་སེང་འབད་ནི།
- ༣) བཅོམ་རྒྱུང་གིས་གཙོས་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནོད་པ་ཚུ་ སློན་འགོག་དང་
ཚད་འཛིན་མར་ལབ་འབད་ནི།
- ༤) རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོད་ཁུངས་ཚུ་དང་ དེ་ཚུའི་སྲུང་སྦྱོབ་དང་ ལུན་བརྟན་བཀོལ་
སྦྱོད་ལུ་ འདྲ་མཉམ་གྱི་འཇུག་སྦྱོད་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ༥) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་ལག་ལེན་
འཐབ་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་ཞིབ་བྱ་རིམ་འདི་ གོང་འཕེལ་འཆར་
གཞིའི་བྱ་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཅིག་འབད་བཟོ་ནི།
- ༦) ཟུང་ཕྱོགས་དང་ མང་ཕྱོགས་ མཐུན་འབྲེལ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་
གྲོས་བསྟར་དང་བསྟར་སྦྱོད་འབད་ནི།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྤྱོད།

30 བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མཐའ་
འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ རང་བཞིན་འཛོན་ཁུངས་ཚུའི་ལེགས་ལམ་གྱི་
བཀོལ་སྤྱོད་ཚུའི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལམ་སྟོན་ཚུ་བཟོ་ཞིའི་འགན་འཁུར་
འབག་དགོཔ་དེ་ཡང་།

ཀ) དོན་ཚན་ 43 པ་དང་ 46 པའི་ནང་བཀོད་པའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྲོལ་ལས་
མཐའ་འཁོར་གྱི་གོམས་པ་ལས་སྟོན་འགོག་འབད་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྲུས་
ཚད་སྲུང་སྐྱོབ་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཟོ་ནི་དང་།

ཁ) ལྷན་ལག་ ཡངན་ ལས་སྡེ་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་ ཚོགས་ཚུང་གང་ཅུང་ རང་གི་བྱ་
སྤྱོད་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྡེ་འདེམས་འབྲུ་འབད་ནི།

ག) མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་
བསྟར་སྤྱོད་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

ང) དམིགས་བསལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་
ཐབས་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ གཏོང་ལེན་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་བཟོ་ནི།

ཅ) སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཆ་འཛོག་གི་དོན་ལུ་ ཟུང་ཚོགས་དང་ མང་ཚོགས་ མཐུན་
འབྲེལ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུའི་རྒྱབ་སྐྱོན་གྱི་གོས་འདེབས་འབད་ནི།

ཆ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་དབང་ཚད་སྤྱོད་མི་ལྟར་དུ་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་
གཞན་ཚུ་དང་གོས་བསྟུན་འབད་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྲུས་ཚད་དང་ རྩིར་
འཛོན་བཅོག་རྒྱུང་གི་ཚད་འཛིན་དང་འཛོན་བསྐྱོད་ཀྱི་གནས་ཚད་བརྩིས་པའི་
བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞི་ཚུ་བཟོ་ནི།

ཇ) གཤམ་གསལ་དགོས་དོན་གཅིག་ ཡངན་དེ་ལས་མང་བའི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་
ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ ཡངན་འདུས་ཚོགས་ཚུ་ལུ་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནི་དེ་ཡང་།

- ༡༽ ཉམས་བཅོས་ ཡངན་ལེགས་བཅོས་ ཉེན་ལ་སེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་
དང་།
- ༢༽ དམིགས་བསལ་གྱི་ས་གོ་ ཡངན་ ས་ཁོངས་ ལུང་ཕྱོགས་ རྒྱལ་
ཡོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་འཆར་གཞི་དང་ སྤང་སྦྱོབ་
འཛིན་སྦྱོང་།
- ༣༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཤེས་ཡོན་ ཡངན་ཞིབ་འཚོལ་ ཞིབ་འཇུག་ཚུ་ཡར་
ངལ་གཏང་ནི།
- ༤༽ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་ཏེ་གཏོག་ ལུས་ལུགས་གྱི་འཛོན་ཚད་ཡོད་
པའི་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ཡར་ངལ་གཏང་ནི།
- ༥༽ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ མཐའ་
འཁོར་ལུ་གཙོ་བོར་སྟོན་ནི།
- ༦༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྲུལ་ཚད་ ཡངན་རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་གྱི་ཡུན་
བརྟན་འཛིན་སྦྱོང་དང་ བཀོལ་སྤོང་ལེགས་ཤོམ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་
གལ་ཆེན་སྟེ་མཐོང་མི་ དམིགས་བསལ་ ཡངན་སྤྱིར་བཏང་གི་གཞན་
དོན་གཞན་གང་ཅུང་།
- ༧) གཞུང་གི་ལས་སྡེ་གཞན་གྱིས་བཟོ་མི་ མཐའ་འཁོར་དང་ རང་བཞིན་འཐོན་
ཁུངས་གྱི་ཡུན་བརྟན་བཀོལ་སྤོང་ལུ་ འགྱུར་བ་འབྱུང་སྲིད་པའི་ ཁྲིམས་ཡིག་ཟིན་
བྲིས་དང་ ལས་རིམ་ སྲིད་བྱུས་ འཆར་གཞི་ མོས་འཆར་བཀོད་པའི་ལས་དོན་
གར་ལུ་ བསམ་འཆར་བཀོད་ནི།
- ༨) མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་འཆར་སྤང་སོ་སོའི་སྐོར་
ལས་ མོས་འདེབས་བྱིན་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ས་གནས་གྱི་གནས་
རིམ་ནང་ མཐའ་འཁོར་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་ཤེས་བྱ་ནང་མཐའ་
མཚོག་ཚུ་ཚུད་པའི་བསྐྲུབ་སྟོན་གྱི་ཚོགས་ཚུང་བཟོ་ནི།

ཐ) དགོངས་དོན་མ་མཐུན་མི་ཚུ་མཐུན་སྤྲིག་བཟོ་ནི་གཤོན་ལུ་ ལས་སྡེ་གཅིག་
 ཡང་ན་དེ་ལས་མང་བའི་ཁྲིམས་བཟོ་དང་ ཡང་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་
 དོན་ཚུ་གི་བར་ན་ འགལ་ལྷན་འཇོག་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་རྩོད་
 ཉེགས་གང་རུང་ ལྷན་གསལ་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
 ཐད་ཀར་དུ་རང་ལུ་སྟོད་མི་དང་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་བརྒྱུད་དེ་སྟོད་མི་
 གནད་དོན་ཚུའི་ དབྱེ་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ། དབྱེ་ཞིབ་དང་བསྐྱར་
 ཞིབ་འབད་ཚར་ཞིན་མ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྡེ་ཚོན་གྱི་ཁྲིམས་
 བཟོ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་མི་ཚུ་ བུལ་མའི་ཚོགས་ཐེངས་ནང་གོས་འཆར་ཕུལ་ནིའི་
 དོན་ལུ་ རོལ་ལེན་འབད་དགོ། ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་མི་ཚུ་ བུལ་མའི་རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་ཐེངས་ལས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཚུན་ཚོད་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནིའི་དོན་
 ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ཚོགས།

ད) སྤྱི་ཚོགས་ལུ་གཤམ་གསལ་གསལ་བསྐྱགས་གནང་དགོ་པའི་གོ་སྐོས་འདེབས་ཕུལ་ནི་
 དེ་ཡང་།

༡) རིགས་རྒྱུན་ཡལ་ཉེན་ཆེ་བའི་ སྤོ་ཤིང་དང་/ཡང་ན་སེམས་ཚན་གྱི་རིགས་
 གང་རུང་ ཁོང་རའི་ས་ཁོངས་དང་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་
 གཅིག་ཁར་གོས་བསྐྱུན་གྱི་ཐོག་ལས་ སུང་སྟོབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་དང་།

༢) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་གང་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་གྲིང་དགའ་དང་ རི་
 དུགས་སུང་སྟོབ་ རང་བཞིན་སུང་སྟོབ་ སུང་སྟོབ་ནགས་ཚལ་ སྤྱི་
 ལུན་འཕེལ་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་གནས་སུང་སྟོབ་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་རྒྱ་གཟུང་
 དང་ དེ་ལུགས་ཀྱི་སུང་སྟོབ་འབད་ནི་ལུ་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་
 གཞན་ཚུ་ལུ་གསལ་བསྐྱགས་འབད་ནི།

ན) ལས་དོན་གཅི་རང་ཨིན་རུང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་སྟོན་མི་ལུ་
 གཞི་བཞག་སྟེ་ ཁོང་གིས་ གནས་ཚུལ་རྒྱུན་མ་ ཡང་ན་ཕྱི་འགྲུར་སྟེ་ སྟོན་པ་ཅིན་
 རྒྱུད་འབྲུས་གཞི་ཡང་མེད་པར་ སློབ་སྦྲུམ་ནི།

- པ) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་ བྱ་སློབ་གཞན་འཐབ་ནི།
- ཅ) གཞུང་གིས་གནང་མི་ བྱ་སློབ་དང་ ལཱ་འགན་གཞན་གང་རུང་འཐབ་ནི།
- བ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཞུང་ལུ་ མངོན་གསལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུའི་སྐོར་ལས་ བསྐྱབ་སྟོན་བྱིན་ནི།

༣༡ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ རང་གི་བྱ་སློབ་ཚུ་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡངན་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གཞན་ལུ་ རྒྱ་མཚན་ཡིག་ཐོག་བཀོད་ཐོག་ལས་ མཁོ་གལ་ཅན་གྱི་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་གཏང་ཚོགས། རོང་ལུ་བཀོད་མི་དོན་ཚན་འདི་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་བསྟར་སྟོན་དང་ བདག་སྲོང་གི་ གཞི་རྟེན་འགན་འཁུར་འཐབ་ནི་ལས་གོལ་ནི་མེད། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་ཚ་རྒྱུན་དང་ ཚད་འཛིན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ མཁོ་གལ་ ཡངན་ཕན་ཐོགས་དང་བསྐྱབ་ཉེ་འགོ་དཔོན་ ཡངན་དབང་འཛིན་གཞན་གང་རུང་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་རང་གི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སློབ་ཚུ་སྟོན་ཚོགས།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས།

- ༣༢ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལོ་རེ་ལུ་ཚར་བཞི་རེ་དང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་གོས་ཐག་བཅད་མི་ ལྷར་དུ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་ས་གནས་དང་ ཏུས་ཚོད་ལུ་ཚོགས་དགོ། ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ དགོས་མཁོ་འཕོན་པའི་སྐབས་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཞལ་འཛོམས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཚོགས།
- ༣༣ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ཚུའི་འགོ་འཁྲིད་འབད་དགོ།
- ༣༤ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ནང་འབྲུས་མིའི་ཚོགས་གྲངས་འདི་ འབྲུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ གྱི་གསུམ་དབྱ་གཉིས་དགོ།
- ༣༥ གོས་ཚོད་ཚུ་ བྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་བཏོན་དགོ།

ལྷན་ཚོགས་ནང་གི་རྩོད་རིམ་དེ་ བྲིམས་མཐུན་གྱི་རྩོད་རིམ་འབད་བཟུང་གོ་པ།

༣༦ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྩོད་གཞི་ཚུ་ རང་གི་ཡིག་ཚང་ནང་ཕྱེ་ནི་གི་གྲོས་ཐག་ཚད་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་འདི་ ཞི་བའི་བྲིམས་ཁང་བཟུམ་ཅིག་སྟེ་བཟུང་གོ་པ་དང་ དེའི་འདུན་སར་ཕྱེ་མི་རྩོད་རིམ་ཚུ་ བྲིམས་མཐུན་གྱི་རྩོད་རིམ་སྟེ་བཟུང་གོ། ཨིན་རུང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་སྟེ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་གྲོས་ཐག་བཅད་ཞིན་མ་ལས་ དེའི་སྐོར་ གཞུང་དང་ བྲིམས་སྲིུ་ལྷན་འབུལ་འབད་ཚོགས།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད།

༣༧. བཅའ་བྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ གཤམ་གསལ་འབད་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཚུ་སྤངས་འཛིན་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་།
- ༢) བཅའ་བྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ ཡངན་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་ནང་ཚད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་མི་ངོ་ ཡངན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ རང་མེད་དབང་ཚད་དང་ བྱ་སྐྱོར་སྤྱོད་ནི།

༣༨. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྩོད་གཞི་ཚུ་སྤྲོད་གསལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དེ་བཅུད་ ཡངན་ ཞིབ་དཔྱད་གང་རུང་འཐབ་ནི་དང་བཅའ་བྲིམས་འདིའི་འོག་གི་གནད་དོན་གཞན་གང་རུང་གི་དོན་ལུ་ དབང་ཚད་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) དཔང་པོ་གང་རུང་འོང་དགོ་པའི་འགྲུག་བརྗེ་གཏང་སྟེ་ ཁོ་ལུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་།
- ༢) སྐབ་བྱེད་སྟེ་བཏོན་རུང་བའི་ ཡིག་ཆ་ ཡངན་ དངོས་པོ་གཞན་ཚུ་ བཅའ་རྟེན་དང་ རོ་བཅར་གྱི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནི།
- ༣) འབའ་འགན་ལུ་ཐོག་ལས་སྐབ་བྱེད་ཚུ་ལེན་ནི།

- ང་) ལྷིམས་འདུན་ ཡངན་ཡིག་ཚང་གང་རུང་ལས་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་གང་རུང་
དགོས་མཁོ་བཀོད་ནི།
- ཅ) དཔང་པོ་ལུ་དབྱེད་ལྷན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གླེང་མཁུ་གང་རུང་སློབ་ནི།
- ཆ) ཚེད་ཏུ་བཀོད་མི་ལྟར་ གནད་དོན་གཞན་གང་རུང་།

༣༩. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡངན་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ བྱ་སློབ་གང་རུང་ ཡངན་བཅའ་ལྷིམས་འདི་འོག་
གི་རང་གི་དབང་ཚད་དང་ལྷན་འགན་ཚུ་རྒྱབ་བསྐྱར་འབད་མི་ལུ་ ལྷིམས་གཏུགས་འབད་ཚོགས།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་།

༤༠. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་འདི་ ཉེན་བསྐྱར་གྱི་བྱ་སློབ་ཚུ་འཐབ་ནི་འགན་འཁུར་གྱི་དོན་ལུ་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་སློབ་ཐུ་གི་དམ་འཛིན་པ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱིས་སློབ་མི་སྲིད་བྱས་དང་ སློབ་གཞི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ བཅའ་ལྷིམས་
འདི་འོག་དགོངས་དོན་ཚུ་བདག་སློབ་འཐབ་ནི་གི་འགན་འཁུར་ལོགས།

ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལྷན་འགན།

- ༤༡. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལྷན་འགན་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་དགོས་དེ་ཡང་།
 - ༡) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟེན་གཞི་བཀོད་འཁུར་ལྷིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་
དེ་འོག་སློབ་གཞི་དགོངས་དོན་ཚུ་བདག་སློབ་འཐབ་ནི་དང་།
 - ༢) རྒྱུང་མ་དང་ རྒྱུ་སྤྲུམ་ཚད་ དེ་ལས་ས་ཆའི་བཀོད་སློབ་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་བཅིས་
པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ལྷན་འབད་ནི།
 - ༣) བཅའ་ལྷིམས་འདི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སློབ་གཞི་ཚུ་དང་འབྲེལ་མ་
འབྲེལ་ལྷན་འབད་ནི།
 - ང་) གཞུང་གི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་གཞན་ཚུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོག་མེད་
གནད་བདེ་འབྲེལ་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐབས་ལམ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་
སྤུང་སློབ་ཀྱི་དམིགས་ལུ་ལྷན་འབད་ནི་ལུ་དགོ་པའི་ བྱ་སློབ་ཚུ་གི་སློབ་ལས་ ལམ་སྟོན་
ཅིན་ནི།

- ཅ) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་བདག་སྐྱོང་གི་ཤོས་ཐག་ཚོད་མི་ཚུ་གར་གི་ཐོ་ཡིག་བཞག་ནི་བཅིས་ཏེ་ རོན་སློན་ཅན་གྱི་ མཐའ་འཁོར་བརྗེ་དོན་ལམ་ལུགས་གོང་འཕེལ་དང་ རྒྱུན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ཆ) སྤྱི་ཚོགས་ལས་རྒྱུ་སྤོན་མངོན་མི་ ཟུང་ཕྱོགས་དང་ མང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གན་ཡིག་ ཡངན་ མཐུན་ཤོས་ ཚིངས་ཡིག་ གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་དང་ ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་སྦྲིག་འབད་ནི་ཚུ་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ཤོས་བསྐྱུན་འབད་དགོ།
- ཇ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དོན་སྣན་ལུ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་སློལ་འབད་མི་ སྤྱི་བྱུས་དང་ སྤྱི་གསལ་གཞི་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་འི་ལག་ལེན་གྱི་གནས་སྤངས་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་སྣན་ལུ་འབད་ནི།
- ཉ) ཞིབ་འཚོལ་ལུ་ སྐུལ་འདེབས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི།
- ཏ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྣན་ལུ་འི་དུས་རིམ་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་ མི་དམངས་འཕེལ་ཡོན་ཡར་སེང་གཏང་ནི་འི་དོན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ བཟོ་མི་སྣན་ལུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཐའ་འཁོར་གནས་ཚུལ་གཞན་ཡང་བཟོ་སྡེ་པར་བསྐྱུན་འབད་ནི།

ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད།

༤༢. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད་ནང་གཤམ་གསལ་ལུ་ཚུ་ཚུ་དགོས་དེ་ཡང་།
- ཀ) འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་གཞན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ཤོས་བསྐྱུན་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཟུང་འཛོག་དང་རོས་ལེན་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་དགོ་པའི་གཞན་བཅའ་ཁྲིམས་ཟིན་ཟིན་དང་བཅའ་ཡིག་ སྤྱི་གསལ་གཞི་འི་གནས་ཚད་ཚུ་བཟོ་ནི་དང་།
 - ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཟོ་མི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞི་ཚུ་འི་ཐོག་ལས་ དབང་ཆ་སྤོང་མི་ལྟར་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

- ག) མཐའ་འཁོར་ ཡངན་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་མངོན་གསལ་གྱི་ཉེན་བསྐྱལ་འབྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་ ཐབས་ལམ་གཞན་སྟོན་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- ང་) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བཅའ་བཀོད་པའི་ གནས་སྤངས་དང་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་དང་མ་འབྲེལ་མི་ལུ་སློབ་འབྲུག་གྱི་ཉེས་ཆད་ཚུ་བཅུམ་ཉེ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་པའི་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་ལེན་འབད་ནི།
- ཅ) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་དེའི་སྤྱིགས་གཞི་ཚུ་བདག་སྤྱོད་འབབ་ནི།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན།

༧༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་སྤུང་སྤྱོད་དང་ དེའི་འཛིན་སྤྱོད་ལུ་འོས་འབབ་ཡོད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ བྱ་སྟོན་ཚུའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་དང་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ཚུ་བཅུམ་པའི་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྤོངས་འཛིན་འབད་དགོ། དེ་ཚུའི་ལཱ་འགན་དང་ དབང་ཚད་ཚུ་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་འབད་དགོ།

ཚོང་ཁག་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན།

- ༧༤. ཚོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་ཚུ་ ཚོང་ཁག་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྤོངས་འཛིན་སྤོངས་དགོས་དང་ དེ་གི་ཁྲི་འཛིན་ཚོང་བདག་གིས་འབད་དགོ།
- ༧༥. ཚོགས་ཚུང་རེའི་ནང་ འཆར་གཞི་དང་ སོ་ནམ་ ཉགས་ཚལ་ བཟོ་རིག་ བཟོ་བྱ་ མི་སྡེ་ ལས་ཚོགས་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ཚུའི་ཚོང་འབྲུག་མི་ཉུང་ཤོས་རང་ བདུན་ཚུད་དགོ།
- ༧༦. ཚོགས་ཚུང་རེའི་ནང་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་བསྟོན་བཞག་འབད་མི་མཐའ་འཁོར་འཕྲོ་ དཔོན་གྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷ་འགན་དང་དབང་ཚད་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་རྒྱུ་དགོཔ་དེ་ཡང་།

- ༧༧. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷ་འགན་དང་དབང་ཚད་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་རྒྱུ་དགོཔ་དེ་ཡང་།
 - ༡) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱིལ་ ༢༠༠༠ ཚན་མ་ལྟར་ ཏུ་རང་སེའི་ལྷོགས་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ལས་འགུལ་ཚུ་གི་དོན་ ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྤོད་ནི་དང་།
 - ཨ) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡངན་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གནན་ གང་རུང་ལུ་ ཁོང་རའི་དབང་ཁུབ་ལུ་མ་འདུ་བའི་ལས་འགུལ་ཚུ་འོློར་ལས་ བཀོད་པའི་བསམ་འཆར་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།
 - ག) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ལྷོགས་འབད་ནི་དང་ མ་འབྲེལ་མི་ཚུ་ལུ་མཐོག་གཤམ་གྱི་གདོང་ལེན་འབད་ནི།
 - ང) ཏུས་རྒྱུན་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཚུ་བསྐྱེལ་ནི་འབད་དེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ ཚང་ལུ་གཏང་ནི།
 - ཅ) མཐའ་འཁོར་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཚན་མ་དང་ དེའི་སྤྱིགས་གཞི་ཚུ་ གི་འོག་ལུ་བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་ཚུ་བརྩིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གོས་ཚོད་ནང་མི་ དམངས་ཀྱིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚུ་གསལ་བཟོ་ནི།
 - ཆ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱིལ་ཚད་ལྷོགས་འབད་ནི།
 - ཇ) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱིལ་ཚད་ མར་ཉམས་འགྱོ་མི་ (ཡངན་མར་ཉམས་ནི་གི་ཉེན་ལ་) གང་རུང་སློར་ལས་བརྒལ་ལན་འབད་ནི།
 - ཉ) ས་གནས་གྱི་གཞུང་དང་ ཡངན་ འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ལག་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱིལ་ཚད་སྤྱོད་སྤོབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་དགོཔ་འི་ཐབས་ལམ་གང་ རུང་གི་སློར་ལས་ གོས་འདེབས་འབད་ནི།

ད) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དུས་དང་དུས་སུ་ བཀའ་སྲེལ་འབད་མི་ལཱ་འགན་གྱི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་
དང་འཕྲིལ་ཏེ་ དེ་ལུ་གསུམ་གྱི་བྱ་སྤོམ་གཞན་འབབ་ནི།

མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ།

- ༤༤. གཞུང་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚུད་ཉོགས་ཚུ་སློན་གསན་མི་འབད་ནི་གི་གོ་སྐབས་ཐག་བཅད་པའི་
སྐབས་ དམིགས་བསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུད་ཉོགས་ཚུ་སློན་གསན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་
མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ༤༥. མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་ནང་ འབྲུག་གི་གྲོ་སྐབས་ལྷོ་ཕྱོག་འདེབས་ཐོག་ལུ་
ཁྲི་འཛིན་སྡེ་ ཆེ་མཐོའི་གྲོ་སྐབས་ཀྱི་འདུན་སའི་དང་དཔོན་སྡེ་བསྐོ་བཞག་འབད་ནིའི་ཁྱད་ཚད་
དང་ལྡན་མི་ ཡང་ཆེ་མཐོའི་གྲོ་སྐབས་ཀྱི་འདུན་སའི་དང་ མངོན་མཐོའི་གྲོ་སྐབས་ཀྱི་འདུན་སའི་གང་
རུང་ལས་ དགོངས་ལཱ་འབད་མི་དང་དཔོན་ཡིན་པའི་ མིང་ཅིག་བཟུམ་ཏེ་ གཞུང་གིས་བསྐོ་
བཞག་གཞན་ནི་ཡིན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུད་བཤེར་འབད་ནི་ནང་ རྒྱལ་དགུ་སྤྱོད་དང་
ཤེས་ཡོན་ ཉམས་སྲོལ་ཅན་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་ཀྱི་གསུམ་ཚུད་དགོ། དམིགས་བསལ་གྱི་
ཚུད་གཞི་ཅིག་གི་གོ་སྐབས་ཐག་བཅད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁེ་ཕན་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ནང་ཡོད་པའི་
མིང་དེ་ ཚུད་གཞིའི་གྲུབ་ལས་བཏོན་དགོ།
- ༤༦. ཚུལ་མཐུན་གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་འདི་ ལྷན་གསན་
དང་ སྐབས་བཅའ་ལེན་ནི་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་ འགྲུག་བརྗེ་གཏང་ནི་ གནས་ཚུལ་ལེན་ནི་
རང་གི་འདུན་སའི་སློན་གསན་འབད་མི་གནད་དོན་ཚུའི་གོ་སྐབས་ཚུད་གཏང་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་
པའི་ ཆེན་མོ་དབང་ལྷན་གྱི་གྲོ་སྐབས་སྡེ་དབང་འཛིན་ཅིག་ཡིན།
- ༤༧. འཇུག་མི་ཚུ་ལུ་སྤྱོད་རུང་བའི་འཛེམས་འཇུག་དང་ ལཱ་འཇུག་ དེ་ལས་ལཱ་གཞི་གི་གནས་
ལུ་དང་ཆ་རྒྱུན་གཞན་ཚུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་དུ་ཡིན་རུང་ ཁོང་གི་ཞུལ་
འཛེམས་ཀྱི་འཇུག་དང་ཁེ་ཕན་ཚུ་ ཡང་ལཱ་གཞི་གི་གནས་ལུ་དང་གནས་སྤངས་ག་ཅི་
གིས་ཡང་ ཁྲི་འཛིན་ ཡང་ལཱ་འཇུག་མི་གཞན་ཚུ་ བསྐོ་བཞག་འབད་ཚར་ཞིན་མཉམ་ལས་ ཁོང་
ལུ་མ་བརྟུབ་པའི་ཁྱད་པར་བཟོ་མི་ཚོགས།
- ༤༨. མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གོ་སྐབས་ཐག་བཅད་མི་ཚུ་ ཆེ་མཐོའི་གྲོ་སྐབས་ཀྱི་འདུན་
སའི་ལཱ་གཞི་གསུམ་འབད་ཚོགས།

༼ལེན་བཞི་པ༽
མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐྱུ་ཚད་སྲུང་སྐྱོབ།

ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོས།

པ. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གོད་པ་ ཡངན་བཅོལ་གྱི་བུ་ བཀག་ཐབས་དང་ ཚད་འཛིན་ མར་པ་བརྒྱུ་ཞིའི་དོན་ལུ་ མཐོག་ལ་ཚན་དང་ གལ་གནད་ཚན་སྡེ་མཐོང་མི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བཏོན་དགོ།

ཕ. ལྷག་པར་དུ་ དོན་ཚན་པ. པའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་སྤྱི་དོན་ལུ་ལྷགས་ལྷུང་མེད་པར་ དེ་ ལུགས་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་གཤམ་གསལ་གནད་དོན་ཚུ་གར་ ཡངན་གང་རུང་གི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ཚུད་དགོས་དེ་ཡང་།

ཀ) རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་དང་ དབང་འཛིན་གཞན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་འདིའི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་འཐབ་མི་གཤོང་ལེན་ཚུའི་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་།

གཅེ་རང་ཨིན་རུང་འཐོན་ཁུངས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་མི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོལ་གྱི་བུ་ (སྐྱོད་ཀྱི་བཅོལ་གྱི་བཟུམ་ཏེ་) ལྷན་ཚོགས་འབད་ནི་ ཡངན་ འཐོན་ནི་ ཚུའི་དོན་ལུ་གནས་ཚད་བཟོ་ནི།

ཁ) དེ་འབད་མེད་ དོན་ཚན་འདིའི་འོག་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་འབད་ནི་ ཡངན་འཐོན་ནི་གི་ དོན་ལུ་གནས་ཚད་མ་འདྲམ་ཚུ་ དེ་ལུགས་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོལ་གྱི་བུ་ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་འཐོན་ནི་གི་སྐྱུ་ཚད་ ཡངན་བསྐྱོར་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འཐོན་ཁུངས་མེ་སའི་གནས་ཚད་ཚུ་བཟོ་དགོ།

ག) རྩོམ་བསྐྱུན་འབད་ཞེན་མ་ལས་ འཕྲུག་སྤྱི་གསལ་ཚུ་བཀོག་ནི་གི་སྐོར་ལས་བཀག་ཚད་ ལྷན་ཚོགས་འབད་སྤྱོད་ཚུ་བཟོ་ནི།

- ང) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བཀའ་ལྟར་ཞི་ཤིང་ཉེན་ལ་ཡོད་མི་བཟོ་བུ་ཡང་ན་ལག་ལེན་བྱ་རིམ་ཡང་ན་བཟོ་བུ་འདྲི་བ་དང་ལག་ལེན་བྱ་རིམ་ཚུའི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཅི་དང་བཀའ་ཆ་འབད་ནི།
- ཅ) བཟོ་བུ་ཡང་ན་ལག་ལེན་བྱ་རིམ་ཚུ་ཡང་ན་བཟོ་བུ་འདྲི་བ་ཡང་ན་ལག་ལེན་བྱ་རིམ་ཚུའི་མིང་རྟགས་དང་མཐའ་འཁོར་གྱི་ལག་ལེན་ལེགས་ཤོས་ཚུའི་དོན་ལུ་གནས་ཚད་དང་བྱ་བའི་གནད་སྲོད་བཟོ་ནི།
- ཆ) ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་འཆང་སྲོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་བྱ་བའི་གནད་སྲོད་དང་ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟོ་ནི།
- ཇ) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བྱི་དཀའ་ངལ་དང་འབྲེལ་བཡོད་པའི་ཞིབ་དབྱེད་དང་ཞིབ་འཚོལ་ཚུ་འབད་ནི།
- ཉ) སེམས་དང་འཕྲུལ་ཁང་ལག་ཆས་འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་བཟུགས་ཡང་ན་བྱ་རིམ་གཞན་ཚུ་མཁོ་ཆས་ཡང་ན་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་ཞིབ་དབྱེད་འབད་དེ་དེ་ལུ་གསུམ་གྱི་དབང་འཛིན་དང་འགོ་དཔོན་ཡང་ན་མི་དོ་ཚུ་ལུ་མཁོ་གལ་དང་བཟུགས་ཏེ་མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བྲོན་འགོག་དང་ཚད་འཛིན་མར་ཕབ་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོ་པའི་སྐོར་ལས་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནི།
- ཏ) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་འགན་སྲོ་གཏང་པའི་བྱ་སྐོར་ཚུ་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟུན་དབྱེད་ཁང་དང་སྲེལ་ཁང་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ཡང་ན་ངོས་འཛིན་འབད་ནི།
- ཐ) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བྲོན་དང་འབྲེལ་བཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུའི་སྐོར་ལས་གནས་ཚུལ་བསྟུ་ལེན་དང་བཀའ་སྲེལ་འབད་ནི།
- ད) རྒྱ་གཙང་ཏོག་ཏོག་གི་སླེ་ལྡན་རིགས་སྐྱ་སྲུང་སྲོབ་འབད་ནི་དང་སླེ་ལྡན་གནས་སྲུངས་ལམ་ལུ་གསུམ་ཚུ་རྒྱ་སྲོབ་འཐབ་ནིའི་མཐའ་འཁོར་རྒྱུན་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ཉུང་ཚད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚད་ནི་མེད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།

ན) བུ་གསེས་དོན་ཚན་ལེ (ལ) པ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་བཟོ་བའི་གནས་ཚད་ཚུ་ གཏན་
 འཇགས་ཀྱི་དུས་མཚམས་ཐོག་ལུ་ ལག་ལེན་དང་ བསྐྱར་སྤོང་དེས་པར་དུ་འབད་
 དགོ་པའི་ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་དང་ དུས་ཚོད་དང་འཕྲུལ་
 རིག་གི་འགྱུར་བ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ།

ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཚུ་འཆང་སྤོང་འབད་ཐངས།

ལལ. བྱ་བའི་གནད་སྤོང་ཚུ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གན་ཡིག་ཚུ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་
 པའི་ ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཞིན་མ་ལས་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ མི་ངོ་ག་
 གིས་ཡང་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་འཆང་སྤོང་འབད་ནི་ ཡངན་འཆང་སྤོང་འབད་ནི་གི་རྒྱུ་
 བསྐྱུལ་ཡང་འབད་མི་ཚོགས།

མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོམ་གྱི་བཅོམ་ཞི།

ལཧ. མི་ངོ་ག་གིས་ཡང་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་གནས་ཚད་ལས་ལྷག་པའི་བཅོམ་གྱི་གང་རུང་འཐོན་
 བཅུག་ནི་ ཡངན་བཏོན་མི་ཚོགས།

འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ འཕྲུལ་རིག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལག་ལེན།

ལཨ. འོས་མཚམས་ལྡན་པའི་གསོ་སྐྱོང་ ཡངན་བཟོ་བཀོད་ཚུ་མེད་པར་མཐའ་འཁོར་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་
 འགྱུར་བ་འབྱུང་ནི་ཡིན་པའི་ བཅོམ་གྱི་བཅོམ་ཅན་གྱི་འཐོན་བསྐྱེད་དང་ འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ འོས་
 འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་གྲོས་བསྟུན་འབད་ཐོག་
 ལས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ ཡངན་དོས་འཛིན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་གནས་
 ཚད་ལས་སྟེ་གསོ་སྐྱོང་འབད་མི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་
 འདི་འོག་ལུ་སྤངས་འཛིན་འབད་དགོ།

ལཉ. གཞུང་གིས་ འཆང་དདུལ་གྱི་ཁེ་ཕན་དང་ ལམ་ལུགས་གཞན་ཚུ་དེ་ཐོག་ལས་ ལས་སྤངས་ཀྱི་
 སྤྱི་ལུན་གྱི་མིང་བཏགས་ནི་ ཡངན་ སྤྱི་ལུན་གྱི་ཕྱི་ལོ་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་དགོ།

ལཊ. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཞུང་གསལ་ཚུ་དེ་སྐོར་ལས་སྤྱི་གསལ་གཞི་ ཡངན་ལམ་སྟོན་ རྣམ་གཞག་
 ཚུ་སྤོང་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

- ཀ) དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལེགས་ཤོམ་འཐབ་ཚུགས་པའི་
མཐའ་འཁོར་གྱི་ཀྱན་སྦྱོང་རྣམ་གཞག་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དང་ འཛིན་སྦྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚད།
- ག) མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་སྲིག་ཅན་གྱི་འཐོན་བསྐྱེད་ ཡངན་ཞབས་ཉོག་ཚུའི་བཙོ་
བསྐྱེད་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི་ ཡངན་མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་
སྲིག་ཡོད་མི་དང་ རུས་ལུགས་ཀྱི་འཛིན་ཚད་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ཡར་དག་
གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་མིང་བྱང་བཀོད་ནི།

འཕྲུག་སྡིགས་འཛིན་སྦྱོང་།

- ༤༠. འཐོན་ཁུངས་བཀོལ་སྦྱོང་དང་ འཕྲུག་སྡིགས་བཀོག་ནི་གི་འཛོར་ཚད་མར་ཡབ་རྒྱབ་ནིའི་དོན་
ལུ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐབས་མང་སུ་གྲུབ་ཚུགས་ནིའི་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
བཙོ་བསྐྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་འཕྲུག་སྡིགས་ལུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ལུ་ འཐོན་
བསྐྱེད་རྒྱུ་མ་དེ་ཚུ་ ལོག་བཀོལ་སྦྱོང་འབད་ནི་ ཡངན་ལོག་བཙོ་ནི་ ཡངན་ འཕྲུག་སྡིགས་
ཚུ་བཀོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུའི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྦྱོང་གི་རིན་དངུལ་
སྦྱོང་ནིའི་འགན་འཁུར་འབག་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བཀོད་ཆོག།
- ༤༡. བཙོ་བསྐྱེད་པ་ ཡངན་ བཙོ་གྲུ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་འཕྲུག་སྡིགས་ཚུ་ཉེན་སྲུང་གི་ཐོག་ལས་
བཀོག་ནི་གི་འགན་འཁུར་ཆ་ཚང་འབག་དགོ།
- ༤༢. ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ ཚུལ་མཐུན་བཀོག་ནི་ ལེགས་ལམ་འཛིན་སྦྱོང་འཆར་གཞི་བཟུམ་པའི་
ཕྱགས་སྡིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ ཡུངས་ཚད་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་ཡིག་ཆ་ནང་གི་ཀྱན་ཚང་གནས་ཚུལ་
ལྷན་ནི་གི་དོན་ལུ་ མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་འགན་འཁུར་ཐོག།

- ༤༣. མཐའ་འཁོར་ནང་ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་འཚུ་བས་དཀའ་སྤོང་ཞི་ལུ་རྒྱུར་བའི་ བཟོ་གྲུ་འཕྲུག་
 རྒྱུན་ ཡངན་སྒོ་འབྲུར་གྱི་ཕྱིར་ལུང་ ཡངན་འཇོག་ལུང་གང་རུང་བཅུས་པའི་ མཐའ་འཁོར་
 གྱི་ཚབས་རྗེས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་ལུ་བརྟེན་བསྐྱུལ་འབད་
 དགོཔ་དང་ དབང་འཛིན་དེ་གིས་ གཞོན་སྐྱོན་རྒྱུང་མི་ཚུ་ལུ་ཉེན་བརྟེན་འབད་ནི་དང་ སེལ་ནི་
 ཚུ་བཅུས་ཏེ་ གཞོན་སྐྱོན་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཏོན་
 ཏེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་བརྟེན་འབད་དགོ།
- ༤༤. རོན་ཚན་༤༣ པའི་ནང་གི་གཞོན་སྐྱོན་འབྲུང་མི་གང་རུང་གི་དངོས་དོན་ ཡངན་ གོ་རྟོགས་
 ཚུ་འི་སྐོར་ལས་ རོན་ཚན་འདི་འོག་གི་བརྟེན་ལན་ལྟར་དུ་ཨིན་རུང་ ཡངན་ལམ་ལུགས་གཞན་
 གྱི་ཐོག་ལས་ཨིན་རུང་ གནས་ཚུལ་ལྟོད་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ གང་
 མཚོན་གསལ་སྤེལ་གཤམ་གྱི་དབང་འཛིན་གྱིས་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་བཏོན་མ་
 ཚུགས་པ་ཅིན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་པ་ ཡངན་བཅོམ་གྱི་བཟུང་སྐྱོན་འགོག་འབད་ནི་ ཡངན་
 མར་ལབ་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ བཅོམ་ཐབས་འབད་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་བཏོན་དགོ།
- ༤༥. རོན་ཚན་༤༣ པའི་ནང་དོན་ལྟར་དུ་ བཅོམ་ཐབས་ལམ་ཚུ་འི་དོན་ལུ་ དབང་འཛིན་ ཡངན་
 ལས་སྤེལ་གང་རུང་གིས་ ཟད་སོང་ཤེ་བཏང་བཏང་མ་ཡོད་པ་ཅིན་ དེ་ལུགས་ཀྱི་དབང་འཛིན་
 ཡངན་ལས་སྤེལ་གིས་ ཟད་སོང་བཏང་ཡོད་མི་དེ་འོག་དགོཔ་པའི་སྐོར་ལས་ ལྷན་པའི་ཚེས་
 གངས་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ མ་སྤྱོད་ཚུན་ཚོད་ལུ་བསྐྱེད་དེལ་དང་བཅས་པར་ཕྱིས་རྒྱབ་སྤེ
 (ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚད་གཞི་བཟོ་སྤེ བཀོད་རྒྱ་བཏང་མི་ལྟར་དུ་ རྒྱ་མཚན་ལུན་པའི་བསྐྱེད་
 ཚད་ཐོག་ལུ་) འབྲེལ་ཡོད་མི་ངོ་ལས་འོག་ལེན་དགོ།

མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་སྐོར་ལས་གནད་དོན་གཞན།

༤༤. མི་ཁུངས་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་འོ་བཅར་འབད་ནི་དང་ ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་གསར་པ་ དེ་ལས་གནས་ཚུལ་གྱི་འཐོན་ཁུངས་གཞན་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྟོག་སྐབས་ལུ་བསྐྱེད་ཀྱི་འབད་མི་གནས་ཚུལ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་སྤང་སྐྱོབ་འབད་ནི་དང་ རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་ཉམས་སྤང་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ལ་སྐོར་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དགོས་མཁོ་ཡོད་མེད་ཞིབ་དཔྱད་ཐོག་གོས་ཐག་གཅད་ཚོགས།

༼ལེའུ་ལྷ་པ༽

ནགས་ཚལ་དང་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྣ་ སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཅིག་བསྐྱིལ་གྱི་སྤང་སྐྱོབ་མཐའ་འཁོར་གྱི་བདག་གཞུང་།

༤༥. ད་ལྟོ་དང་ མ་འོངས་པའི་མི་རབས་ཚུ་གི་ལེ་ཕན་གྱི་དོན་ལུ་ འབྲུག་མི་ཚུ་མཉམ་རེད་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་སློ་གཏང་པ་ཡིན་མ་མཚན་ རང་བཞིན་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྤང་སྐྱོབ་དང་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྣ་ཉམས་སྤང་ ལྷེའི་མཐའ་འཁོར་དང་ནང་གི་སྐྱེ་འགྲོའི་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ཚག་གི་རིགས་བཀག་ཐབས་ལུ་ ཕན་འདེབས་འབད་ནི་འདི་མི་ཁུངས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འདི་གཞི་རྟེན་འགན་འཁུར་ཡིན།

ནགས་ཚལ་གྱི་བྱུང་ཁོངས་དང་ སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་ས་གོ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས།

༤༦. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་ཉམས་སྤང་དང་ ཉེན་ཁ་འབྱུང་ཉེན་ཡོད་པའི་གངས་རིའི་སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་མར་ཉམས་ནི་ལས་བཀག་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་གིས་ཆ་རྒྱ་ཚད་ཡོངས་བསྐོར་ལས་ ཉུང་ཤོས་བརྒྱ་ཆ་དུ་གུ་ཐམ་པ་དུས་རྒྱུན་དུ་ནགས་ཚལ་གྱིས་བྱུང་སྟེ་བཞག་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ། ད་ལྟོའི་ནགས་ཚལ་གྱི་བྱུང་ཁོངས་དང་ སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་ས་གོ་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་གཅི་རང་འབད་དགོས་འཐོན་རུང་ སྐྱེ་ཚོགས་ལས་རྒྱུ་མ་ཅིག་མཛད་དགོ།

༤༩. རྟོན་ཚན་ ༣༠ (༡) པ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ བརྒྱུ་ཆ་དུག་ཅུ་ཐམས་པ་ནགས་ཚལ་གྱིས་ཁྲུབ་སྟེ་བཞག་གི་ཡོད་པ་དེས་གཏམ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཤམ་གསལ་ལུ་འགན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྟགས་ཚལ་ལས་ཁྲུངས་བཟུམ་མའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ཚུད་པའི་ཆེ་རིམ་གྱི་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་བཙུགས་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

༡) དུས་དང་དུས་སུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལག་ལེན་དང་བསྐྱར་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྩིས་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་གྱི་གོ་སྟོན་འབད་ཐབས་འབད་ནི་དང་།

ཁ) རྟགས་ཚལ་གྱི་ཁྲུབ་ཚད་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ ཉམས་ཚག་བྱུང་མི་དང་ས་སྟོང་སྟེ་ཡོད་མི་ས་ཆ་ཚུ་ནང་ སླེ་གིང་འཇུགས་སྦྱོང་དང་ སླེ་གིང་སྐྱར་འཇུགས་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།

ག) རྟགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་འཛིན་སྦྱོང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྟགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་ཅུ་མེད་གཏང་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི།

༥༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྟགས་ཚལ་གཙོ་ཅན་ཚུ་ལས་ ཐབ་གིང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མར་ཕབ་གྱི་དོན་ལུ་ གཙོ་བོ་སྤྱད་ལྡན་པའི་ལུས་ལྷན་ལུ་ འཇུག་རིག་གཞན་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་དེས་གཏམ་བཟོ་ནི་དང་ ཡར་དྲག་གཏང་དགོ། རང་བཞིན་འཐོན་ཁྲུངས་ལུ་གཞོན་སྦྱོན་མར་ཕབ་གྱི་དོན་ལུ་ གསར་གཏོད་ཅན་གྱི་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ རྟོན་ཚན་ ༥༢ དང་འཕྲིལ་ཏེ་དང་འདོད་ཡར་སེང་འབྲས་ཚུ་བྱིན་དགོ།

༥༡. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་གཞན་ཚུ་དང་གོ་སྟོན་བསྐྱུན་འབད་དེ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ས་གོ་ཚུའི་ཁ་སྐོང་ལུ་ ཚུ་ཡོད་པའི་ས་གཞི་ཚུ་དང་ ཁ་མཐོ་སའི་ས་གནས་ཚུ་ཚུ་ཁྲུབ་ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ཉེན་ཁ་འབྱུང་ཉེན་ཡོད་པའི་སྟེ་ལྡན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཞན་ཚུའི་ ཉམས་སྤང་དང་ སྤང་སྦྱོབ་དེས་གཏམ་བཟོ་དགོ།

རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕྲོད་ཁུངས་སྤྲོད་བཞིན།

ལ༢. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱུ་ལྗོད་ཀྱི་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་བའི་སླེ་ལྗོད་དང་ (LMOs) རིགས་རྒྱན་འཕྲུལ་བཅོས་བཏང་བའི་སླེ་ལྗོད་དང་ ས་གནས་གཞན་གྱི་སློབ་ཆ་གསུམ་ཚུ་བཅིས་ཏེ་རིགས་རྒྱན་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་བའི་སླེ་ལྗོད་ (GMOs) ཅང་འདྲེན་དང་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ལུ་ཁྲིམས་བཟོའི་ཚད་འཛིན་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

ལ༣. འདི་ཕྱི་ལོ་མི་རབས་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེན་མཉམ་དང་ ཡུན་བརྟན་རང་བཞིན་འཕྲོད་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་ སེམས་ཁར་ངེས་ཐོག་ལས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ སླེ་ལྗོད་ཀྱི་བྱུང་རིམ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལས་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ རང་བཞིན་གྱི་སླེ་ལོ་དང་ ཚེད་བཙུགས་ཀྱི་སླེ་ཤིང་གི་རིགས་དང་ སེམས་ཅན་རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕྲོད་ཁུངས་ཚུ་བཏོན་ནི་དང་ཕྱིར་ཚོང་འབབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གོ་ས་འཆར་ཕུལ་ཏེ་ཡོད་མི་ཚུ་འོ་ལས་ཞིབ་འཇུག་འབད་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་གོ་ས་འདེབས་ ཕུལ་དགོ།

ཞིབ་འཚོལ་དང་ལྷོད་ཀྱི།

ལ༤. ས་གནས་ནང་ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཚོལ་གལ་ཆེ་བའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་པ་ཅེན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཚོལ་འགོ་འདྲེན་འབབ་ཞེན་མ་ལས་ སླེ་ལྗོད་གནས་སྤངས་ཀྱི་གཅིག་སྒྲིལ་དང་ རྒྱལ་ཆ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཚུ་འུམ་གནས་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སླེ་ལྗོད་ཀྱི་ཉེན་འཚུབས་དང་ བྱ་རིམ་ཚུ་ལྷོད་ཏེ་དང་ བརྟན་ཞིབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཡུན་རིང་གི་སླེ་ལྗོད་ལྷོད་ཏེ་དང་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གཞི་རྩེ་ཚུ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

- ག) མི་སྲེལ་ས་ཚོགས་ ཡངན་ མི་དམངས་སྲེཚན་གྱིས་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ ཡངན་ སྲར་ལས་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་གི་ལས་འགུལ་ཚུའི་དོན་ལུ་ མོགས་རམ་མ་དངུལ་ ཡངན་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་མ་དངུལ་བྱིན་མི།
- ང་) འཕྲུགས་སྐྱིགས་མར་ཕབ་དང་ བསྐྱར་བཅོ་ སྲར་སྲོད་ཀྱི་དོན་ལུ་སྲོ་འབྲས་ཀྱི་ མཐུན་ཚུན།

༢༩. གཞུང་གིས་གཤམ་གསལ་ཚུ་བཟེས་པའི་སྲ་འབྲས་ཚུ་བཀའ་ཚོག་མི་དེ་ཡང་།

- ག) རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོན་ཁུངས་ཚུ་བཀོལ་སྲོད་འབད་མིའི་སྲ་ཡོན་དང་ སྲ་འབྲས་ཚུ།
- ཁ) དམིགས་བསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེན་ཁ་བཀའ་མི་ རྒྱ་ཚའི་འཕྲོན་བསྲེད་ཚུ་ལུ་ ལལ་དང་སྲ་འབྲས་ཚུ།

༣༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རང་བཞིན་འཕྲོན་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ཤོང་ཕྱི་བཏོན་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་ བཟུགས་འབད་ཞིན་མ་ལས་ འཕྲོན་ཁུངས་བཀོལ་སྲོད་འབད་མི་ཚུའི་བར་ན་ འཕྲོན་ཁུངས་ བཀོལ་སྲོད་ཀྱི་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁེ་སན་དང་ ཡུན་བརྟན་བཀོལ་སྲོད་འབད་མཉམ་གྱི་གོ་བཟམ་འབད་ བྱིའི་དོན་ལུ་བཅོ་བཀོད་འབད་བའི་ མཐའ་འཁོར་ཞབས་ཏོག་གི་རིན་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་ ཁྲིམས་མཐུན་དང་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་བཅོ་བའི་གནས་ཤོང་ཚུ་ལག་ལེན་ འབབ་ཚོག།

༼ལེའུ་བདུན་པ༽

མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་དང་ མི་སེར་ཚུ་གིས་འབྲེལ་གཏོགས།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་།

༤༡. མི་སེར་གར་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ལྷ་སྲོད་འབད་ནིའི་ཐོབ་དབང་ཡོད། དེ་ འབད་ཕྱ་ལས་བརྟེན་ ལྷན་ཚོགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་གིས་གཤམ་གསལ་ཚུ་འབད་དགོ་བ་དེ་ ཡང་།

- ཀ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་ བད་སྲོད་ གོ་དོན་གསལ་བསྐྱུགས་ཚུ་ཡར་དག་གཏང་དགོས་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་དུས་མཚམས་སྟོན་ལྷན་ལུ་བཅུ་ཉེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དོན་སྟོན་ལྷན་ ལྷན་ རྒྱན་རིམ་གྱི་ གནས་ཚུལ་པར་བསྐྱུན་འབད་ནི།
- ག) མི་དམངས་རྒྱན་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ མི་དམངས་ཀྱིས་འཇམ་ཏོང་ཏོང་སྤེལ་སྤྱོད་ འབད་ཚུ་གསལ་མི་ གཤམ་གསལ་བཅུ་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཚུ་ སློག་རིག་གི་གནད་བསྐྱེད་ལུ་གསལ་ནང་ལས་ཐོབ་ཚུ་གསལ་བཟོ་ནི་དེ་ཡང་།
 - ༡) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྟོན་ལྷན་ལུ་དང་།
 - ༢) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ ཡངན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ དོན་གྱི་དེབ་སྤྲི་གསལ།
 - ༣) འོས་མཚམས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ ཡངན་དེ་ དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱི་དབུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།
 - ༤) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ལུ་མཐུན་སྤྲི་གའ་འབད་ནི་ཨིན་པའི་ སློག་རིག་གི་ཐོག་ལས་ཐོབ་ཚུ་གསལ་པའི་གནས་ཚུལ་གཞན།
- ང) རང་སེའི་ལས་དོན་ཅིག་གིས་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཤམ་འཚབས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་ འབྱུང་ནི་ཨིན་པ་ཅིན་ ཁོང་ར་གིས་ཁས་ལུངས་ཐོག་ལས་ མི་དམངས་ལུ་ ཁོང་ གི་ལས་དོན་དང་འཐོན་བསྐྱེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་པ་ཡོད་པའི་ སྐོར་ལས་གོ་བད་སྲོད་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བད་དོན་ལམ་ལུ་གསལ།

༤༢. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་སྤྱི་དོན་སྟོན་ལྷན་ལུ་སྐོར་ལས་ ཐོ་ཡིག་ཚུ་ བསྐྱེད་སྤྲི་གའ་འབད་ནི་དང་ བྱ་རིམ་འབབ་ནི་ དབྱེ་དབྱེད་འབད་ནི་ གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་ཚུ་གི་ དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བད་དོན་ལམ་ལུ་གསལ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་འདི་ གཤམ་གསལ་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལུ་འགོ་འཛེན་འབབ་དགོས་དེ་ཡང་།

- ཀ) མཐའ་འཁོར་བཀོལ་སྒྲིབ་ཀྱི་གནས་རིམ་ཚུལ་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་དང་ (སྤྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཚད་གཉིས་ཆ་ར་) འགྲུར་བ་འཐོན་མི་གང་ཅུང་ཤེས་ཉོག་གསལ་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) དུས་ཐོག་གི་གདོང་ལེན་འཐབ་ཚུ་གསལ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་གང་ཅུང་ རོས་འཛིན་དང་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི།
- ག) མཐའ་འཁོར་ལུ་འགྲུར་བ་འབྱུང་མི་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་གཏུན་འབབས་བཟོ་ནི།
- ང) རོས་མཚམས་ལྡན་པའི་ལེགས་བཅོས་དང་ བཅོ་ཐབས་གྱི་ ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི།

༤༣. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟེན་འཇུག་ལམ་ལུ་གསལ་ནང་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཐོག་ལས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་བའི་ཐོ་ཡིག་ཚུ་ཚུད་དགོཔ་དེ་ཡང་།

- ཀ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ དབྱེ་ཚད་ ཡངན་ དབྱེ་ཞིབ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱུང་མ་དང་ རྒྱ་གི་སྤྱི་ཚད་ཚུ་རྒྱུན་རིམ་གྱི་ལྷན་ཚོགས་འབད་མི་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོག་གསལ་མེད་གནང་བ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྤྱི་གསལ་གཞི་གཞན་ཚུ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ལྷན་ཚོགས་འབད་མི།
- ག) མཐའ་འཁོར་བཀོལ་སྒྲིབ་འབད་མི་ཚུ་གིས་ ཁོང་གི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ལས་འབྲེལ་སྐོར་ལས་སྒྲིབ་མི་སྣ་ལྟ།
- ང) རང་དབང་ཅན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་ཞིབ་འཚོལ།

༤༤. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟེན་འཇུག་ལམ་ལུ་གསལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་གི་འགན་འཁུར་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ལོག།

༤༥. ལྷན་ཚོགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་གིས་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་དང་ སྡེ་ལ་ཁང་ ལས་སྡེ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ དེ་ལས་མི་རྩི་ཚུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་ དེའི་བཀོལ་སྒྲིབ་གང་ཅུང་གི་འཆར་སྐྱར་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ ཡངན་སྣན་ལྟ་ཚུ་ དེ་ལུ་གསལ་གྱི་མི་རོ་ ཡངན་ལས་སྡེ་ལུ་ ཡོད་པ་སྡེ་མཐོང་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་སྒྲིབ་དགོཔ་འི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཚེད་ནང་མི་སེར་ཚུ་གིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚོགས་འདུག་པའི་ཐོབ་དབང་།

༤༦. གཞུང་གིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ མི་དམངས་ཀྱི་གྲོས་བསྟུར་འབད་ནི་དེ་འོས་མཚམས་
ཅན་སྡེ་བཅུ་འཛོག་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ གྲོས་
ཐག་གཅད་ནི་འོས་བསྟུར་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་འོ་ཐོབ་ལམ་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

ཀ) སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་འགུལ་གྱི་གཞི་རྒྱ་ཚུ་བཟོ་བའི་སྐབས་དང་
ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ བསམ་འཆར་བཀོད་ནི་དང་།

ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་མ་བྱེན་པའི་ཉེ་མ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་འགྲུར་བ་
དབྱེ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ མི་དམངས་ལུ་གྲོས་བསྟུན་འབད་ནི། དེ་འབདམ་
ད་ མི་ངོ་རང་རྒྱུ་གི་མཐའ་དོན་ལས་ མི་སྡེ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་
གཙོ་ཆེར་ཆ་གནས་བཞག་དགོ།

ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་བསྟར་སྟོན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་བཟོ་བའི་ཁྲིམས་དང་ སློགས་
གཞི་ཚུ་ལུ་མཆན་བཀོད་ནི།

༤༧. གནམ་ཁ་གར་ བཀག་ཆ་མེད་མི་དང་ དོན་སློན་ཅན་གྱི་མི་དམངས་ཀྱི་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་
རུང་ས་ལུ་འབྲེལ་ཡོད་མི་དམངས་ལུ་ རུས་ཐོག་དང་དོན་སློན་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་འོས་
མཚམས་དང་བསྟུན་ཏེ་མི་དམངས་གསལ་བསྐྱུགས་ ཡང་ན་ངོ་རྒྱུ་གི་ཐོག་ལས་གང་ལྟར་ཡང་
མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཐག་ཚེད་ནི་འོ་ཐོབ་པའི་གནད་སྟོན་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ བན་ལན་འབད་དགོ།

དང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་།

༤༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ཉམས་རྒྱུད་ཡོག་མི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་མཐོ་གཏུགས་
འབད་ཚོགས། ཉམས་རྒྱུད་ཡོག་མི་ མི་ངོ་གིས་ གྲོས་ཚེད་ ཡང་ན་བྱ་སྟོན་ རྒྱབ་བསྟུར་གང་
རུང་གི་ བདེན་ལུངས་དང་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་གྱི་ཁྲིམས་མཐུན་སྐོར་ལས་ཚུད་ལན་བཀོད་ཚོགས།

༤༩. བསྟུར་ཞིབ་ཀྱི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་ལུ་ ལྷ་སྟོན་གྱི་ཐོབ་དབང་འདི་ གཤམ་གསལ་བཅུ་འཛོག་
འབད་མི་ མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་ དམིགས་བསལ་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

- ཀ) གནས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལས་ཀྱི་བསྐྱེད་འབད་མི་དེ་ ཆ་ཤས་ཅིག་ ཡངན་ ཡོངས་རྫོགས་
སྡེ་ ལྷན་མེད་བཞག་པ་ ཡངན་ འཛོལ་ཏེ་ངོས་ལེན་མ་འབད་བར་བཞག་པ་ ལན་
གསལ་ཚངམ་སྡེ་མ་རྒྱལ་པ་ ཡངན་དེ་དང་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མ་བཟུམ་མི་དང་།
- ཁ) གྲོས་ཚེད་ ཡངན་བྱ་སྤྱོད་ རྒྱལ་བསྐྱར་དེ་གིས་ ཁོ་གི་ཐོབ་དབང་ལུ་ཉམས་ཆག་བྱུང་མི།
- ༩༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མི་ངོ་ལུ་ ལོག་སྡེ་བཅུ་འཛོག་འབད་ནི་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཚོགས་སྡེ་གིས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཁྲོགས་རིམ་གྱི་བཞུ་བའི་གནད་སྤྱོད་ལུ་ལྷ་སྤྱོད་
གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
- ༩༡. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་མི་དེ་གུར་ ཆེ་མཐོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་མཐོ་གཏུགས་
འབད་ཚོགས།

༼ལེའུ་བརྒྱུད་པ༽

ཞིབ་དཔྱད་དང་བདེན་དཔྱད་གྱི་བཞུ་བའི་གནད་སྤྱོད།

འཇུལ་སྤྱོད་དང་ཞིབ་དཔྱད་གྱི་བཞུ་བའི་གནད་སྤྱོད།

༩༢. དོན་ཚན་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རང་གི་ཚབ་
ལུ་དབང་ཚད་སྤྱོད་པའི་ མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་ རང་སོས་མཁོ་གལ་ཅན་སྡེ་བཅུ་འཛོག་འབད་མི་
ལྷན་དུ་དེ་ལུགས་ཀྱི་ལས་རོགས་དང་བཅས་པར་ རྒྱུ་མཚན་ལྷན་པའི་དུས་ཚོད་ནམ་རང་འབད་
རུང་ མི་ངོ་ཅིག་སྤོང་ས་དང་ ཡངན་ རང་སོའི་བཟའ་ཚང་ཚུ་གསོ་སྦྱོང་འཐབ་སའི་སྤོང་ཁྲིམ་
ཚུ་མེན་པའི་ ས་གོ་ཚུ་ནང་གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་ལུ་ འཇུལ་སྤྱོད་འབད་ཚོགས་པའི་ཐོབ་དབང་
ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

- ཀ) རང་སོ་ལུ་འགན་འཁུར་སྤོང་མི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བློ་སྤོང་ལས་གང་རུང་འཐབ་ནིའི་
དོན་ལུ་དང་།

ཁ) དེལུགས་ཀྱི་བྱ་སྐོར་ཚུ་འཐབ་ནི་ཡིན་ན་མེད་ན་ ཡིན་པ་ཅིན་སྤོང་ལམ་གཅི་བཟུམ་
 ཅིག་གི་ཐོག་ལས་འཐབ་ནི་ཡིན་ན་ ཡངན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་ འདིའི་
 འོག་ལུ་བཟོ་བའི་སྐྱིགས་གཞི་ཚུའི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ ཡངན་བྱབ་བསྐྱུགས་
 བཀོད་ཚུ་ ཡངན་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་དབང་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བཟོ་
 མི་ ཐུན་མི་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེད་ན་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི།

ག) འཕུལ་ཆས་ བཟོ་གྲུའི་འཕུལ་ཁང་ ཐོ་ཡིག་ ཐོ་དེབ་ ཡིག་ཆ་ ཡངན་མཁོ་ཆས་
 ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་ཚུའི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ བཏག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཡངན་
 བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ ཡངན་ བཅའ་ཡིག་ཚུ་ལས་འགལ་ཏེ་ གཞོན་འགལ་
 ཅིག་འབད་ཡོད་པ་ ཡངན་འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་པ་ ཡངན་འབད་ནི་གི་ཕྱིས་རྒྱབ་
 ཡིན་པའི་སྐོར་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་ ས་གནས་ དེ་ཚུ་
 རན་འཚོལ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་ འདིའི་འོག་
 ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་གི་འོག་ལུ་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀའ་རུང་བའི་གཞོན་འགལ་
 འཐབ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་སྐྱབ་བྱེད་སྤྱོད་བཏུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་རྒྱ་མཚན་དང་ལྷན་
 པར་བསྐྱེད་པ་ ཡངན་ དེལུགས་ཀྱི་བཅོན་ལེན་དེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོག་གིས་
 སྤོན་འགོག་ ཡངན་མར་མབ་གཏང་ནི་ལུ་མཁོ་གལ་ཅན་སྤེལ་འཐོན་སོང་པ་ཅིན་ དེ་
 ལུགས་ཀྱི་འཕུལ་ཆས་ བཟོ་གྲུའི་འཕུལ་ཁང་ ཐོ་ཡིག་ ཐོ་དེབ་ ཡིག་ཆ་
 ཡངན་ མཁོ་ཆས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་རུང་ བཅོན་ལེན་འབད་ནི།

༧༣. ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་གང་རུང་གི་བཟོ་གྲུའི་ལཱ་འབད་མི་ ཡངན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ འཆང་
 སྤོང་གི་བྱ་རིམ་འཐབ་མི་ མི་ངོ་ རེ་རེ་བཞེན་གྱིས་ དོན་ཚན་༧༢ པའི་འོག་ལུ་ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱིས་དབང་ཚད་སྤོང་མི་ མི་ངོ་ལུ་ དོན་ཚན་དེའི་འོག་ལུ་ བྱ་སྐོར་ཚུ་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལས་
 རོགས་འབད་དགོ་པ་དང་ གལ་སྲིད་དེ་བཟུམ་མའི་ལས་རོགས་མ་འབད་བཅིན་ རྒྱ་མཚན་
 བཀོད་ནི་དང་ ཟུར་ཐབས་གཞི་ཡང་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལས་འགལ་བའི་གཞོན་
 འགལ་གྱི་ཉེས་སྤོན་ཡིན་པར་བཅི་དགོ།

༧༧. མིང་གང་རུང་ཅིག་གིས་ རོན་ཚན་༧༢ པའི་འོག་ལུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དབང་ཚད་སྤོང་པའི་
མིང་གང་རུང་ལུ་ཁོང་རའི་བྱ་སྤོང་ཚུ་འཐབ་ནི་ནང་ མནོ་བཞིན་བསམ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འགྲུངས་
འབད་ནི་ ཡངན་བར་ཚད་རྒྱབ་པ་ཅིན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལས་འགལ་བའི་གཞོན་འགེལ་གྱི་
ཉེས་སྦྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་དགོ།

དཔྱེ་ཚད་འབག་ནིའི་བྱ་བའི་གནད་སྤོང།

༧༩. ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་དེ་གིས་རང་གི་ཚབ་སྲེ་དབང་ཚད་སྤོང་མི་འགོ་དཔོན་གང་རུང་ཅིག་ལུ་
དཔྱེ་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འཕུལ་ཁང་ ཡངན་ས་ཁོངས་ ས་གནས་གཞན་ཚུ་ནང་ལས་
ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་སྤོང་ལམ་གྱི་ཐོག་ལུ་ རྒྱུང་མ་དང་ ཚུ་ ས་ རྒྱུ་ཚ་ བཟོ་བཅོས་འབད་ཚར་
མི་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུའི་དཔྱེ་ཚད་འབག་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད།

༧༩. རོན་ཚན་༧༥ པའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ དཔྱེ་ཚད་འབག་མི་གིས་
གཤམ་གསལ་ཚུ་འབད་དགོཔ་དེ་ཡང།

ཀ།) བདག་བབྱང་འབད་མི་ ཡངན་དེའི་ རོ་ཚབ་ ཡངན་ས་གནས་གྱི་འགོ་འཁྲིད་
འབད་མི་ཅིག་ལུ་ ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་ལམ་ལུགས་གྱི་ཐོག་ལུ་ དཔྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་
གི་སློབ་འདོད་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་ བན་བསྐྱུལ་བྱིན་དགོཔ་དང།

ཁ།) བདག་བབྱང་འབད་མི་གི་ རོ་ཚབ་ ཡངན་ མིང་ཚུ་རོ་འཛོམས་ཐོག་ལུ་ དཔྱེ་
དཔྱད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ དཔྱེ་ཚད་བསྐྱེད་འབད་དགོ།

ག།) དཔྱེ་ཚད་དེ་ དཔྱེ་ཚད་འབག་མི་དང་ བདག་བབྱང་འབད་མི་ ཡངན་ དེའི་རོ་
ཚབ་ ཡངན་མིང་གཉིས་ཆ་ར་གིས་ རྟགས་དང་ཐིུ་རྒྱབ་ཞིན་མ་ལས་ལག་བྲིས་
བཀོད་དགོཔའི་ཉོད་ཚུ་ནང་བཙུགས་བཙུག་དགོ།

ང།) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཡངན་ རོས་འཛིན་འབད་མི་བརྟག་
དཔྱད་ཁང་ནང་ ཉོད་དེ་ཚུ་ ཕྱིར་འགྲུངས་མེད་པར་གཏང་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

- ༧༧. གཞུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ གཅིག་ ཡངན་ དེ་ལས་མངམ་གཞི་བཟུགས་འབད་ནི་དང་ ཡངན་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ ཡངན་སྤེལ་ཁང་ གཅིག་ ཡངན་དེ་ལས་མངམ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་སྤོངས་འཛིན་འབད་ཆོག།
- ༧༩. ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ གཤམ་འཁོད་གསལ་སྟོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤྲིགས་གཞི་དང་ བྱ་བའི་ གནད་སྤྱོད་ཚུ་བཟོ་དགོཔ་དེ་ཡང་།
 - ཀ།) མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་བྱ་སྤོངས་དང་།
 - ཁ།) བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་ཨིན་པའི་དབྱེ་ཚད་ཅིག་ གོང་འཁོད་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ནང་ སྤོང་ནི་གི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད།
 - ག།) བརྟག་དཔྱད་ཁང་དེ་གིས་རང་གི་བྱ་སྤོངས་ཚུ་འབབ་ཚུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཐོ་གལ་ ཅན་ ཡངན་ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་གནད་དོན་གཞན་ཚུ།

༼ལེའུ་དགུ་པ༽
བསྟར་སྤྱོད་དང་ གཞོན་འགལ་ ཉེས་ཆད།

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་གནས་དགོ་པའི་འགན་འཁུ།

- ༧༩. ལས་སྡེ་དང་ སྤེལ་ཁང་ མཐུན་ཚོགས་ མིངོ་གར་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ འོས་ འབབ་ཡོད་པའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་དང་ སྤྲིགས་གཞི་གཞན་ཚུ་ནང་བཀོད་པའི་འགན་ འཁུ་ཚུ་ལུ་གནས་དགོ། ཁྲིམས་ལུ་གནས་ནི་གི་ལུ་འགན་ནང་ གནད་དོན་གཞན་དང་གཅིག་ ཁང་ གཤམ་གསལ་སྤྱིར་བཏང་གི་ལུ་འགན་ཚུ་ཚུད་དགོམི་དེ་ཡང་།

- ཀ) སློགས་གཞི་ལྟར་དུ་ ཡངན་ངོས་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་བཏང་མི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ནང་
དགོས་མཁོ་ལྟར་དུ་ གནས་ཚུལ་གང་རུང་བྱིན་ནི་དང་།
- ཁ) གནས་ཚུལ་བྱིན་མི་ཚུ་གར་འབྲུལ་མེད་དང་ ལོ་བདུན་གྱི་འགྲུར་མ་སྤྲོད་པ་ཡིན་མ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ག) མཐའ་འཁོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་མ་གནས་སྐོར་ལས་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་
བའི་སྐབས་ལུ་མཐུན་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་ ལཱ་འགན་དེ་འཐབ་མི་འགོ་དཔོན་གྱིས་
མཐུན་ཚུན་དེ་ཚུ་ནང་འཇུལ་སྤྲོད་འབད་ནི་ལུ་ ཤེས་བཞིན་མཐོང་བཞིན་དུ་བྱིར་
འགྲངས་ ཡངན་ སྤོན་འགོག་ བཀག་ཆ་མི་འབད་ནི།
- ང) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་སྤྲོད་མི་ ཡངན་ བཀོད་རྒྱ་སྤྲོད་མི་གཞན་ཚུ་
ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཆ་རྒྱུན་གར་དང་འབྲེལ་ནི།
- ཅ) གནང་བ་མེད་པར་ རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་བཀོལ་སྤྲོད་ ཡངན་ བཏོན་
མ་ཚོགས་པའི་སྐོར་ལས།

༡༠༠. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཐུན་འབྲེལ་དམ་ཟབ་གྱི་ཐོག་ལས་
ལྷན་ཚོགས་འབད་ནི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འགན་འཁུན་བསྟར་སྤྲོད་འབད་ནི་གི་འགན་
འཁུར་གཙོ་བོ་འབག་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་འགོལ།

༡༠༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་འི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་ འགན་འཁུན་གང་རུང་ལས་འགལ་མི་
དེ་ གཞོན་འགོལ་སྡེ་བཅུ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་ཡངན་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་༡༠༥ པའི་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ཉེས་ཚད་ཚུ་འབྲི་དགོ།

ཞི་བའི་གཞོན་འགོལ་ལུ་ཉེས་ཚད།

༡༠༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ཞི་བའི་གཞོན་འགོལ་འཐབ་མི་ལུ་ ཉེས་ཚད་འདི་ གཤམ་གསལ་
ཚུ་ལས་གཅིག་ ཡངན་དེ་ལས་མངམ་སླེ་ཕོག་དགོང་དེ་ཡང་།

ག།) རྒྱལ་ཡོངས་ལས་མིའི་ཉེན་བརྒྱུ་སྐྱ་ཆ་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ཕོག་ ལྷོང་གཅིག་
ལས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་སྤོད་དགོ་པའི་ཉེས་ཚད་དང་།

ཁ།) མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཡངན་མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་ཐེབས་འབྱུང་ནི་ལས་
སྤོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ མཁོ་གལ་ཅན་སླེ་མཐོང་བའི་མར་ཕབ་དང་ ལེགས་
བཅོས་ ཉམས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ།

ག།) གཞོན་འགོལ་པ་གིས་ གསལ་བསྐྱུགས་འབད་བའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དུས་ཚོད་ལུ་མ་
འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དབང་འཛིན་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ཟད་སོང་གཏང་དགོ་པ་འཕྲོན་
མི་གི་ རིན་དུལ་ལོག་སྤོད་ནི།

ང་) གཞོན་འགོལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མི་ངོ་ཚུ་ལུ་ ཡངན་ རྒྱ་དངོས་ཚུ་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་བྱུང་
མི་ལེགས་བཅོས་འབད་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིན་དུལ་སྤོད་ནི།

ཅ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་ ཆ་ཤས་ཅིག་ ཡངན་གར་མཚམས་འཛོག་
ཡངན་ཆ་མེད་གཏང་ནི།

ཆ) གལ་སྲིད་བཀག་ཆ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ཚར་བའི་ལུ་ལས་ཡང་ གཞོན་
འགོལ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་འབད་བཅིན་ དེ་ལུ་ ཉེས་བྱ་ གཞོན་འགོལ་དེ་རྒྱུན་མ་
བཅད་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་རིང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ལས་མིའི་ཉེན་བརྒྱུ་སྐྱ་ཆ་ཉུང་མཐའི་
ཚད་གཞི་ཕོག་ ལྷོང་༡༠ གྱི་སྐྱ་ཆ་དང་འབྲམ་ཉམ་གྱི་ཉེས་ཚད་འདི་ཉེན་མ་རེ་རེ་
བཞིན་དུ་ཕོག།

ཇ) གཞོན་འགོལ་ཅིག་བཀའ་ཚུ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་ཚུ་བཏང་ཚར་བའི་ལུལ་ལས་
འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་འབད་བ་ཅིན་ བཟོ་གྲ་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་ རྒྱུད་འབྲུག་ག་ནི་
ཡང་མེད་པར་ སློབ་སྦྲུལ་ནི།

༡༠༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཞི་བའི་གཞོན་འགོལ་གྱི་དོན་ལུ་ཉེས་ཆད་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལུ་
གཞི་བཞག་སྟེ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་།

ཀ) མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་སྟོན་བྱུང་མི་གི་རིན་གོང་དང་།

ཁ) གཞོན་འགོལ་འཐབ་མི་གི་ཁ་གྲངས།

ག) མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐའ་འཁོར་ལུ་འགྱུར་བ་ཆེ་ཚུང་།

ང) གཞོན་འགོལ་པའི་བསམ་སྦྱོར།

ཅ) གཞོན་འགོལ་ལས་བརྟེན་ཏེ་བྱུང་བའི་ དཔལ་འཕྲོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཐོབ་མི་ ཡངན་
བསམ་སློབ་བསྟེན་མི།

ཉེས་ཅན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་ཆད།

༡༠༠. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ ཉེས་ཅན་གཞོན་འགོལ་འཐབ་མི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་
ཁྲིམས་དེ་བཅུང་ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ་ཅིན་ གཞོན་འགོལ་ཆེ་ཚུང་དང་ གཞོན་འགོལ་
པའི་བསམ་སྦྱོར་དང་བསྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་སྟོན་བྱུང་མི་རིན་གོང་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ ཉེས་
ཅན་གྱི་ཉེས་ཆད་ བཅོམ་ཁྲིམས་ལྗོངས་གཅིག་ལས་ ལོ་གཅིག་གི་བར་ན་བཀའ་ཚུགས།

ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ།

༡༠༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ ཡངན་ སྤྲི་གས་གཞི་ཚུ་ནང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་འགོལ་ཅིག་གི་
དོན་ལུ་ ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ་ཅིན་ གཞོན་འགོལ་འཐབ་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་འདི་
ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་གཞན་ཚུའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཀའ་དགོ།

། ལཱ་བུ་བུ་སྟེ།
སྤྱི་ཚོགས་དགོངས་དོན།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལཱ་གཡོག་པ་ཚུ་ མི་དམངས་ལཱ་གཡོག་པ་སྤེ་བཅུ་དགོས།

༡༠༦. ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལཱ་གཡོག་པ་གཞན་ཚུ་གར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་
ཡང་ན་ འདི་འོག་ལཱ་བཅོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ ཡང་ན་བཀོད་རྒྱ་སྤྱོད་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བྱ་སྤོ་
འཐབ་པའི་སྐབས་ ཡང་ན་འཐབ་ནི་འབད་བའི་སྐབས་ལཱ་ མི་དམངས་ཀྱི་ལཱ་གཡོག་པ་སྤེ་བཅུ་
དགོ།

མང་ཕྱོགས་དང་བྱུང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།

༡༠༧. རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ལས་རྒྱབ་སྐྱོན་མཛད་མི་ མང་ཕྱོགས་དང་བྱུང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་
མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་ སྤྱི་ཉིད་རིམ་བཞིན་ ཆ་འཛོག་གཞན་མི་གར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་
འཁོད་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞན་གང་རུང་དང་ ཅོག་འཐད་པ་སྤེ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

བཅའ་ཡིག་བཅོ་ཚོག་པའི་དབང་ཚད།

༡༠༨. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དེའི་བྱ་སྤོ་ཚུ་ ཚད་དམ་དང་ འཛོན་ཚད་ དོན་
སྲིན་ཅན་སྤེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལཱ་ མཁོ་གལ་ཅན་གྱི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་བཅོ་ཚོག།

བསྐྱར་བཅོས།

༡༠༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལཱ་བསྐྱར་བཅོས་ལཱ་འབད་དགོས་འཛོན་པ་ཅིན་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་མཛད་དགོ།
དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེ་བསྐྱིགས།

༡༡༠. གལ་སྲིད་ཚོང་ཁ་དང་ དབྱེན་སྐད་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གོ་དོན་མ་འདུལ་ལཱ་འཛོན་ཚེ་ ཚོང་ཁའི་
དེ་བསྐྱིགས་ལཱ་ཆ་གནས་བཞག་དགོ།

༡༡༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ཚིག་དོན་གྱི་གོ་བ་སོ་སོར་རྟོགས་དགོས་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་:

- (༡) “ལས་དོན” ཟེར་མི་འདི་ སྤྲོད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་ཤིམ་ ལས་འགུལ་ཚུ་ཚུང་པའི་མིའི་ལས་དོན་ལུ་གོ།
- (༢) “རི་ཚབ་ལས་སྡེ” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ལག་ ཡངན་ ལས་ཁུངས་ འབྲུག་གི་ ཁྲོམ་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་༡༩༩༩ ཅན་མའི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་ཁྲོམ་སྡེ་ ཡངན་ འབྲུག་གཞུང་གི་རང་སྲོད་གི་མི་དམངས་འདུས་ཚོགས་གང་རུང་ ཡངན་ ཚོང་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ ཚོང་སྡེ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༣) “བཅོག་རྒྱུང” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་འོང་ རོགས་ཆགས་ མི་རིགས་ཚུ་དང་ ཕྱི་སྤྲོད་གྱི་དངོས་པོ་ཚུ་ལུ་བྱས་ཉེས་གྱི་གོད་པ་རྒྱབ་མི་ རྒྱུང་མའི་ཕྱི་གཟུགས་དང་ ལྷན་རྒྱས་ སྤྱི་ལྷན་གྱི་ཁྲུང་ཚོས་ཚུ་ལུ་ འབབ་ལྷོས་མེད་པའི་འགྲུར་བཅོས་འཕྱོ་མི་ ལུ་གོ།
- (༤) “ཞུ་ཡིག་ཕུལ་མི” ཟེར་མི་འདི་ ཚོད་ལྷན་དབང་འཛིན་ ཡངན་ལྷན་ཚོགས་ ཡིག་ཚང་ལས་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནད་བ་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་ གནད་བ་ཞུ་བསྐུལ་འབད་མི་ མིང་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༥) “དབང་འཛིན” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡངན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་ལུ་འགན་ འཐབ་མི་ ཚོད་ལྷན་དབང་འཛིན་ ཡངན་ ཁོང་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༦) “བཅའ་ཁྲིམས” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཅན་མ་ལུ་གོ།

- (༡) “ཚད་སྟོམས་ཀྱི་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཉུང་མཐའ་ཅན་གྱི་ཐོག་ལས་ འཆར་གཞི་བཟོ་སྟེ་ལག་ལེན་འབབ་མི་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་རིམ་ལུ་གོ།
- (༢) “ཁེ་ཕན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་” ཟེར་མི་འདི་ མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ ཡངན་ཕན་བདེ་ ཉེན་སྲུང་ འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ འོས་འབབ་དང་མཐུན་པའི་ མཐའ་འཁོར་ ཡངན་ དེའི་ཆ་ཤས་གང་རུང་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༣) “ལྷན་ཚོགས་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གོ།
- (༤) “ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རང་གི་བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ འབབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྟེ་ འདེམས་འཐུ་འབད་བའི་ངོ་ཚབ་ལས་སྟེ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༥) “འབྲེལ་ཡོད་མིང་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགལ་ཅིག་གིས་ ཕན་གོད་ཡོད་པའི་མི་རྒྱུང་ ཡངན་ ལྟེ་ཚན་ མི་སྟེ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༦) “གོང་འཕེལ་ལཱ་གི་གནང་བ་” ཟེར་མི་འདི་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་ཆ་ཅིག་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་ ཡངན་ བཟོ་བསྐྱུན་གྱི་དོན་ལུ་ ཚོགས་མ་ ཡངན་གྲུར་སྤྱོད་ གནང་བ་ཚུ་ སྤྱོད་ནི་ ཡངན་བསྐྱུར་བཟོ་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༧) “གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ ཡངན་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་རིམ་ནང་ འཆར་གཞི་བཀོད་མི་ ཡངན་ རྐབས་ཐོག་གི་ལས་རིམ་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐའ་འཁོར་ལུ་གོད་པ་ཡོད་པའི་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་འགལ་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་གོ།

(༡༥) “**ཕྱིར་ལུད་**” ཟེར་མི་འདི་ ཁེ་སན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་བྱུས་ཉེས་གྱི་གོད་པ་
ཀྱབ་ནི་ ཡངན་ འཕྲོད་བསྐྱེན་ལུ་ཉེན་ཁལོད་མི་ ཡངན་ ཉེན་ཁ་འབྱུང་ནི་ཨིན་
པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཆ་ཤས་ ཡངན་ ཆ་ཀྱེན་གྱི་སྤྱུས་ཚད་ལུ་ ཐང་ཀར་
ཡངན་ བརྒྱད་དེ་བསྐྱར་བཅོས་བཟོ་མི་ རྒྱ་ཇས་ རིལ་པོ་ རྒྱང་ཇས་གཅི་རང་
ཨིན་ཅུང་ རྒྱ་ཇས་གང་ཅུང་ལུ་གོ།

(༡༥) “**ཕྱིར་འཕྲོན་བཅོག་ཇས་དམ་འཛིན་ཚད་བབྱུང་**” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་ཅིག་
ཡངན་ དེའི་ལས་དོན་ཚུ་གིས་དུས་ཚོད་གཅིག་ ཡངན་ དེ་ལས་མང་བའི་ དུས་
ཡུན་སྐབས་ལུ་ཚད་ལས་བཟུལ་མ་ཚོག་པའི་ ཕྱིར་འཕྲོན་བཅོག་རྒྱུང་གི་དམིགས་
བསལ་ཆ་ཚད་དང་ ཡངན་ མང་ཚད་ གནས་རིམ་ཚུའི་སྐོར་ལས་ཆེད་དུ་བཀོད་
པའི་ རྒྱ་ཚད་ ཡངན་མང་ཉུང་ལུ་གོ།

(༡༦) “**ཕྱིར་འཕྲོན་བཅོག་རྒྱུང་**” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་ནང་གི་འཕྲོན་ལུངས་རང་སོ་
ལས་ ཡངན་ ལྷ་འདུས་གྱི་ཐོག་ལས་ རྒྱུང་མ་དང་ རྒྱ་ ས་ཆ་ཚུ་ནང་ཐང་ཀར་
ཡངན་བརྒྱད་དེ་འགྲོ་མི་ རྒྱ་ཇས་ ཡངན་གཡོ་འགུལ་ ཆོད་དེ་ ལྷ་སྐད་ཚུ་ལུ་གོ།

(༡༧) “**མཐའ་འཁོར་**” ཟེར་མི་འདི་ ས་གཞི་དང་ ས་ རྒྱ་ བར་སྤྱང་ གནམ་
གཤིས་ ལྷ་སྐད་ དེ་མ་ ཐོ་བོ་ཚུ་བཅིས་པའི་མིའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་དོན་གཟུགས་
ཆ་ཀྱེན་དང་ ས་སྤེང་ལུ་ཆེ་སྲོག་བབྱུང་མི་ སྲོག་མེད་དང་སྲོག་ལྡན་གྱི་བར་ནའི་
མཐུན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་ཚོགས་ཆ་ཀྱེན་ཚུ་བཅིས་པའི་ སྲོག་ཆགས་གྱི་སྤྱེ་ལྡན་ཆ་ཀྱེན་
དང་ སྤྱེ་ཤིང་གི་རིགས་གར་ལུ་གོ།

(༡༨) “**མཐའ་འཁོར་གྱི་ལས་དོན་**” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་བཅོས་ ཡངན་
སྲོན་འགོག་ ཡར་དྲག་གི་དོན་ལུ་ལས་རིམ་ ཡངན་ལས་འགུལ་གང་ཅུང་ལུ་གོ།

(19) “མཐའ་འཁོར་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་པ་མེད་པར་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྱི་འོག་ལུ་དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ བྱ་བའི་གནད་སྲོལ་གར་ལུ་གོ།

(20) “མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་པ་མེད་པར་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་གི་གནད་དོན་ཚུ་བཙུགས་ཏེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡངན་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འགུལ་ཅིག་གི་ལག་ལེན་འགོ་བཙུགས་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལས་སྲོལ་མི་གོས་ཚེད་ལུ་གོ།

(21) “མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་པ་” ཟེར་མི་འདི་ ཐད་ཀར་ ཡངན་བརྟུན་དེ་ གཤམ་གསལ་གཞོན་པ་ཚུ་ལུ་གོ།

ག་ མཐའ་འཁོར་ ཕྱིར་བཏོན་དང་ མེད་པ་བཏང་ཐོག་ལས་གཞོན་པ་རྒྱབ་མི་ ཡངན་ གཤམ་གསལ་ལུ་གཞོན་པ་རྒྱབ་མི།

1. རང་བཞིན་གྱི་སྲོག་ཆགས་དང་སྲོ་ཤིང་ཚུ། ཡངན།
2. རང་བཞིན་སྲོག་ཆགས་དང་སྲོ་ཤིང་ཚུ་གནས་ས།
3. རང་ལུལ་གྱི་ཚུ་ནང་སྲོད་མི་ ཡངན་ ས་ཐོག་ལུ་སྲོད་མི་སེམས་ཅན་ཚུ།

ཁ་ མཐའ་འཁོར་དེ་ གཞོན་སྐྱོན་ཅན་ ཡངན་ མར་ཉམས་ནི་ ཡངན་གཞོན་སྐྱོན་ ཡངན་མར་ཉམས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་བསྐྱུར་བཅོས་གཏང་ནི།

ག་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་གོང་ལུ་གཞོན་པ་ ཡངན་ གཞོན་པ་འབྱུང་ནི་འདི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ མཐའ་འཁོར་བསྐྱུར་བཅོས་གཏང་ནི།

ང་ ཚེད་ཏུ་བཀོད་པའི་ རིགས་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་འཁོར་བསྐྱུར་བཅོས་གཏང་ནི།

- (22) “མཐའ་འཁོར་གྱི་གོད་པ་དབྱེ་ཞིབ་གྱི་སྐྱོན་ལུ” ཟེར་མི་འདི་ སྐྱོན་དཔྱད་འབད་བའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་གོང་འཕེལ་ལས་དོན་གྱི་ཡིག་ཐོག་དབྱེ་དཔྱད་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གོང་ཚད་ལེ་མན་དབྱེ་དཔྱད་བརྩམས་ཏེ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་ལུ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (23) “མཐའ་འཁོར་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི” ལས་འགུལ་གྱི་བཟོ་བཀོད་དང་ བཟོ་བསྐྱོན་ ལག་ལེན་ ལཱ་སྤྱོད་ནི་ཚུའི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྐོར་ལས་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འཆར་གཞི་ཅིག་ལུ་གོ།
- (24) “མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁ་ཚིག་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོག་མེད་གནང་བ་དང་ འཕྲུག་སྐྱེགས་བཀོག་ནི་འོང་བཟུམ་ ཡངན་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནང་བ་དང་ གཅིག་ཁར་ཡོད་པའི་ ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཟང་པོ་ གནས་ཚད་གྱི་ལམ་ལུགས་ ཡངན་ལམ་སྟོན་ ཡངན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱིར་ལུད་གྱི་གནས་ཚད་ རྒྱུ་རྐྱེས་ ཡངན་ ཅ་ཆས་གང་རུང་གི་སྐྱོན་དཔྱད་འབད་བའི་ཉེན་ཁ་མཐོ་ཚད་ཚུའི་གནས་ལུ་གནང་རུང་ལུ་གོ།
- (25) “མཐུན་སྦྱོར་” ཟེར་མི་འདི་ ཕྱི་འཕྲོན་བཅོམ་རྒྱུང་ ཡངན་ བཅོམ་གྱི་བའཕྲོན་མི་གི་ འཕྲོན་བསྐྱེད་ བྱ་རིམ་ ཡངན་ ཞབས་ཏོག་གི་ས་གནས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (26) “འཆར་མི” ཟེར་མི་འདི་ ལེའུ་གསུམ་པའི་འོག་གི་ མཐའ་འཁོར་ཉོག་མེད་གནང་བ་འཆར་མི་ལུ་གོ།
- (27) “བཟོ་བྱའི་མཐུན་སྦྱོར་” ཟེར་མི་འདི་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་གང་རུང་མཐོ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚོང་སྤེལ་གཞི་བརྩམས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (28) “བཟོ་བྱའི་འཕུལ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏོག་གང་རུང་ བཟོ་བསྐྱོན་འབད་མི་བཟོ་བྱ་ཚུ་ལུ་གོ།

- (29) “གནས་ཚད་ཤེས་ནི” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱིར་བཏང་གི་མི་ཚོའི་གནས་སྤངས་ནང་
མི་ཅིག་གི་འཐབ་མི་ ཡངན་རྒྱུ་སྐྱུར་འབད་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ག་ཅི་བྱུང་
ནི་ཨིན་ན་གི་སྐོར་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ ཡངན་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ག་
ཅི་ཤེས་དགོཔ་ཨིན་ན་ལུ་གོ།
- (30) “ས་ཆ” ཟེར་མི་འདི་ནང་ ས་གནིས་དང་ ཁྱིམ་ དེ་ལས་འདི་རྩུ་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (31) “བཅོག་པ་བཅོམ་ནི” ཟེར་མི་འདི་ བཅོམ་བསྐྱུན་གྱི་བྱ་རིམ་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་
འཕྲོན་མི་འཕྲོན་བསྐྱེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཡངན་ ལཱ་བཀོལ་མ་བརྟུབ་ཐལ་ཏེ་བཞག་
མི་རྩུ་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་ མ་དགོཔའི་འཕྲུག་སྤྲིགས་གི་ཅ་ཆས་རྩུ་ལུ་གོ།
- (32) “ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་” ཟེར་མི་འདི་ རྟེན་འོག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་རྒྱུང་ ཡངན་
རྩོད་འག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་རྒྱུང་ རྟོང་སྤེ་ཚོགས་རྒྱུང་ ཁྲོམ་སྤེ་ཚོགས་རྒྱུང་
ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུང་ གཡུ་ས་ཚན་ཚོགས་རྒྱུང་རྩུ་གོ་ནི་དང་ དེ་ནང་ དེ་
ལུ་གས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུང་གང་རུང་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དང་ འབད་མི་ ལཱ་
འགན་འཐབ་མི་རྩུ་དང་ ཆ་མཚུངས་ ཡངན་ ཅོག་འཐད་པ་གི་ དབང་ཚད་དང་
ལཱ་འགན་ བྱ་སྤྱོད་རྩུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡངན་ འབད་ནི་ འཐབ་ནི་རྩུ་གི་དོན་
ལུ་ ཁྲིམས་གང་རུང་གིས་ ཡངན་ འོག་ལུ་བཅོམ་པའི་ཚོགས་རྒྱུང་ཡང་རྩུ་དཔ་ཨིན།
- (33) “ཅ་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ རྩུ་སྤྱོད་ ཡངན་སྤྲོག་ལྡན་གྱི་རྒྱ་རྩུ་
ཡངན་ བཀོལ་སྤྱོད་མ་འབད་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩུ་ ཡངན་ ལྷག་རོ་རྩུ་ལུ་གོ།
- (34) “ལྷོག་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་རྩུའི་
ལུ་གས་མཐུན་དང་ དམིགས་ལུལ་ གངས་ཚད་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་དང་ ལྷོག་
སྤྲོན་ལུའི་ལས་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།

- (༢༥) “སྐྱོད་ཀྱི་བཅོམ་གྱི་བ” ཟེར་མི་འདི་ རྣམ་གཤམ་འབད་བཅུག་མི་གསར་གཏོང་གི་ལས་དོན་ཐོག་ལས་ ཅོ་སྤྲུལ་ལང་སི་སི་ ཡངན་ བསྐྱུག་ལག་ལག་ རྣམ་ཅོག་མ་གོ་མ་བཅོམ་ ཡངན་ སྐྱོད་གཞན་གྱི་ཚོར་སྤང་ལུ་བར་གོགས་རྒྱ་བམི་གི་ཤུགས་ཚད་ཡོད་པའི་སྐྱོད་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༦) “མིང་” ཟེར་མི་འདི་ མིང་གང་རུང་ ཡངན་ ལྷིམས་ཀྱི་ཆ་འཛོགས་པོ་ དེ་ལས་ཚོང་སྤེའི་བཅའ་ལྷིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ཐོ་བཀོད་འབད་འབད་མ་ཡིན་རུང་མེན་རུང་ ལས་སྤེལ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༢༧) “འཆར་གཞི” ཟེར་མི་འདི་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་དུས་ཡུན་ནང་འཁོད་ དམིགས་བསལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ལ་ཅིག་གྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གི་སྲིད་དོན་གྲོས་ཚེད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་བཅོམ་པའི་ སྲིད་བྱུས་དང་ ལས་རིམ་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་སྤྲིད་ཚན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༨) “འཐོན་ས” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ནང་ བཏང་མི་ཕྱིར་འཐོན་བཅོམ་རྒྱུ་ཡངན་ རང་བཞིན་གང་རུང་ཅིག་གི་ཕྱིར་ལུད་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༩) “བཅོམ་པ་བཅོམ་མི” ཟེར་མི་འདི་ ཁེ་ཕན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་གཞོན་པ་རྒྱ་བམི་ ཡངན་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ཉེན་ཁལ་ཡོད་མི་ ཡངན་ ཉེན་ཁ་འབྱུང་ནི་ཡིན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཆ་ལས་ ཡངན་ ཆ་རྒྱེན་གྱི་སྤྲུལ་ཚད་ལུ་ ཐད་ཀར་ ཡངན་ བརྒྱུད་དེ་བསྐྱར་བཅོམ་བཅོམ་མི་ རྒྱ་ཇས་ རིལ་པོ་ རྒྱུང་ཇས་གཅིར་འཁོར་རུང་ རྒྱ་ཇས་གང་རུང་ལུ་གོ།

- (༧༠) “བཙོག་གྲིབ་” ཟེར་མི་འདི་ ཁེ་ཕན་བཀོལ་སྤོང་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་གཞོན་པ་རྒྱབ་ནི་ ཡངན་ མི་དམངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ ཉེན་སྲུང་ ཡངན་ ཕན་བདེ་ ཡངན་ རྟོག་ ཆགས་ བྱ་རིགས་ རི་དྲགས་ རྒྱུ་ལེན་གསལ་ཡུན་ ཡངན་ སྤྱི་ཤིང་གི་རིགས་ག་ ར་ལུ་ཉེན་ཁ་བཀལ་མི་ ཡངན་ ཉེན་ཁ་བཀལ་ཚོག་ཚོག་ཡོད་པའི་ སྤྱིར་ལུང་ སྤྱིར་འཐོན་བཙོག་རྒྱུང་ ཡངན་ འཕྲུག་སྤྱིགས་བཀོག་མི་ཚུ་ལས་བརྟེན་ མཐའ་ འཁོར་གྱི་ཆ་ལས་གང་རུང་གི་ སྤྱི་གཟུགས་ ཡངན་ ཚོད་དོན་ སྤྲོལ་ཇུ་སྤྱི་ལུ་ འོད་ལྷགས་ཚུ་ ཐང་ཀར་ ཡངན་ བརྒྱུད་དེ་བསྐྱར་བཙོས་འགྲོ་མི་ལུ་གོ།
- (༧༡) “ཆེད་དུ་བཀོད་མི་” ཟེར་མི་འདི་ ཕྱིས་དཔུང་གི་སྤྱིགས་གཞི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ མི་ལུ་གོ།
- (༧༢) “ལས་རིམ་” ཟེར་མི་འདི་ འཆར་གཞི་འདི་དམིགས་བསལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ཅིག་ གྲུབ་ནི་འདོན་ལུ་མི་དམངས་ ཡངན་ སྐར་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་ལས་དོན་གྱི་ སྤྱི་གཚན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༧༣) “ལས་འགུལ་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གལ་འཚབས་ཀྱི་ཕན་གཞོན་ ཡོད་པའི་ལས་དོན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༧༤) “བཙོ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་པ་ཚུ་མར་ ཕབ་རྒྱབ་ནི་ ཡངན་ གཞོན་སྤྱོད་རྒྱུང་མི་ས་ཤོ་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ བཙོག་གྲིབ་བཏང་མི་ཚུ་གིས་འབད་བའི་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༧༥) “གཞུང་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གཞུང་ལུ་གོ།
- (༧༦) “སྤྱི་ཚན་གཞིར་བཞག་གི་ལམ་སྟོན་” ཟེར་མི་འདི་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྤེ་ ཡངན་ རོ་ཚབ་ལས་སྤེ་ཚུ་གིས་འབད་དགོ་པའི་ ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཟང་ཕོ་ སྤེ་བཀམ་སྤེལ་འབད་བའི་ལམ་སྟོན་ཚུ་ལུ་གོ།

- (༧༧) “ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་ཞིབ་” ཟེར་མི་འདི་ གཞུང་གི་གྲོས་འཆར་བཀོད་པའི་སྲིད་བྱས་ ཡངན་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་རྒྱ་གཞི་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ཕན་གོད་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༧༩) “ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ དྲུང་ཚོན་ཡིག་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༨༠) “འབག་ནི་” ཟེར་མི་འདི་ རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོད་ལུངས་ཚུ་ རང་གི་སྐྱེ་ས་དང་ བརྩམས་ས་འཛུགས་ལས་ དངོས་སུ་སྡེ་ བཏོན་ནི་ལུ་གོ།
- (༨༡) “དུག་ལྡན་གྱི་སྤྲོན་ཇས་” ཟེར་མི་འདི་ སྲོག་ལྡན་གྱི་ཅ་ཆས་ལུ་གོད་སྤྱོད་ཡོད་ མི་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ཉེན་འཕཚན་གྱི་བསྐྱེད་བཅོས་བཟོ་མི་ མངོན་གསལ་ གྱི་ཇས་སྤེལ་ཅ་ཆས་ལས་བྱུང་བའི་ རྒྱ་ཇས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༨༢) “འབྲུག་སྤྲིགས་” ཟེར་མི་འདི་ནང་ འབྲུག་སྤྲིགས་སྡེ་ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་གནད་ དོན་གང་རུང་དང་ བཀོག་བཞག་མི་ ཡངན་ བཀོག་བཞག་ནི་གི་སློབ་འདོད་བསྐྱེད་ མི་ རྒྱ་ཇས་ རིམ་ལོ་ རྒྱ་ཇས་ འོད་ལུགས་གཅི་རང་ཡིན་རུང་ ཚུད་པ་ཡིན།
- (༨༣) “ཚུ” ཟེར་མི་འདི་ནང་ འབྲུག་གི་སྲིད་དོན་གྱི་ས་མཚམས་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོད་ པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ ཡངན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ ས་ཁོངས་ཀྱི་ གཙང་ཚུ་དང་ མཚོ་ རྒྱ་ཇིང་ འདམ་ཚང་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན།
- (༨༤) “ཚུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ” ཟེར་མི་འདི་ ས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ ས་སྤེང་ལུ་སྲོད་ མི་སྲོག་ཆགས་དང་ སྤྱི་ཤིང་གི་དབྱེ་བ་ཚུའི་རང་བཞིན་གྲོས་ཐག་གཅད་པའི་སྐབས་ ལུ་ རྒྱ་ལྷན་ཡོད་མི་དེ་མང་ཤོས་ཡིན་པའི་ས་ཆ་ལུ་གོ། ས་ཚུ་གཉིས་ཆ་ར་གཅིག་ ཁར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ས་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་རྒྱུན་རིམ་གོང་འཕེལ་འགྲོམ་ཡིན།
- (༨༥) “བྱུང་སྤྱོད་ཀྱི་དང་མང་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུན་འབྲེལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་” ཟེར་མི་ འདི་ རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ ཡངན་ དེ་ལས་མང་བའི་བར་ན་བཟོ་མི་ ཚེངས་ཡིག་ དང་ མཐུན་གྲོས་ དེ་ཚུའི་དབྱུད་གཞིའི་གན་འཛིན་ཚུ་ལུ་གོ།

སྒོན་ཚིག།

ཕྱི་སྒོད་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་ཡི་འབྲུང་བ་ལ། །
ནང་བཅུད་ལམས་ལྗེ་རྒྱ་རྩ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ། །
སྒོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་དཔལ་མངའ་ན། །
ནང་བཅུད་སྐྱེ་འགྲོའི་སློག་གི་རྟེན་དུ་གྲུབ། །

ཕྱི་མི་ཀུན་གྱིས་བསྟོད་ཅིང་བསྐྱབས་པའི་ཡུལ། །
ནང་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ངོམས་ཤིང་སྦྱོང་པའི་གནས། །
ཀུན་ལ་དགའ་བདེ་འབྱེན་པའི་གཞི་ཡིན་པས། །
རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་སྲུང་བའི་ཐབས་ལ་འབད། །

ཕྱི་ཡི་རང་བཞིན་སློག་མེད་བཅའ་པོ་དང། །
ནང་གི་སློག་ལྷན་ལུས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས། །
གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གཅིག་མེད་གཅིག་མི་གནས། །
གཉིས་ཀ་དབྱེར་མེད་བརྟེན་པའི་སྟོ་གོན་གྱིས། །

ཕྱི་ཡི་རང་བཞིན་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་པ་དང། །
ནང་གི་སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་སྦྱིད་ལྷན་པ་གཉིས། །
ས་སྤྲང་མངོས་པའི་རྒྱན་དུ་བསྐྱེད་པའི་བར། །
གནས་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །